

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik mindenhó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Égész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postafakarékpenziári csékk számla: 25.342
--	---	---	---------------------	---

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

A bizalmi egyén.

Észre sem vesszük, hogy van, annyira megszoktuk. Hozzátartozik a szolgálalunkhoz, akár a járőr-táska, aminek a létezéséről is csak akkor szereznek tudomást, ha otthonfelejtették. Mint az árnyék, jön velünk a bizalmi egyén hangtalan hűséggel, éjjelnappal, ha éget a nap, ha szakad az eső, akkor is.

Egyszerű szegényember egytől-egyig; kisbíró, esküdt, éjjeli őr, inkább csak nevezeténél, semmint dús fizetésénél fogva hivatalbéli. Amint baktatnak tempósan a járőr mellett, vagy dagaszlják vele a sárat országszerte, amint elüldögélnék naphosszat a kikérdezésnél, vagy lóholnak a tanúk után, akár szobrot lehetne faragni róluk, a Rend s az Igazság nagy ügyének kis dolgozóiról. Hivatásuk nem terem jogot, csak kötelességet, nem sikert, csak a névtelen munka észrevétlenségét.

Amikor szolgálali ténykedéseinkben a tanúk szerepét vizsgál, megosztva velünk bizonyos mértékben a felelősséget is, hányszor védelmezik meg a csendőrt az alaptalan támadások és vádaskodások lavínája ellen. Maguk érdekében se szólhatnának több derekassággal, mint ahogy odaállnak a bíróság vagy a kivizsgáló előjáró elé, hogy bizonyoságot tegyenek a csendőr igazsága mellett. Mert a csendőrré karóval nem igen támadnak az emberek, de a rágalom alattomos fegyverével, hajlékony paragrafusok ravaszágával, bosszúhól vádaskodók lelkiismeretlenségével annál gyakrabban. A csendőr kötelességeinek szeri-száma nincsen, de azok teljesítésében viszont minden tettének, minden egyes szavának és lépésének törvény, szabály és rendelet mulat utat, vagy szab korlátot: adóznak helyzetek ebben az útvesztőben, amit jelent ilyen helyzetekben a csendőr számára két derék, hűséges barát melléknállása.

Nekiünk élthivatásunk a közbiztonsági szolgálat, biztosan van hát köztünk csendőr, aki a bizalmi egyének közbiztonsági teljesítményét a magáéhoz méri s nem tartja nagy dolognak. Pedig az. Amit ők a közbiztonság érdekében végeznek, rendszerint nem is hivatásuk, csak legfeljebb ráadás a hivatásukra. Falusi embertől nagy áldozat, ha a legsürgősebb dologidőben otthagyja a földjét, vagy megrövidíti az éjszakai nyugodalmát, amit a nehéz munka ugyancsak megkövetel. Szinte azt is mondhatnók, hogy a

régi magyar mobile officiumnak, a köz és a jogrend önzetlen szolgálatának szép és nemes hagyományát őrzi ezeknek az egyszerű embereknek egyenként talán kisméretű, de a maga összességében nagyjelentőségű működése, amellyel, ha közvetve is, de kétségtelenül hozzájárulnak a csendőrség teljesítményeinek nagyszerűségéhez.

És ha mindezekhez hozzávesszük a különbséget is, ami a csendőr és a bizalmi egyén személyes helyzetében mutatkozik, még teljesebbé válnak e barátaink érdemei. A csendőrnek ott, ahol szolgálatot teljesít, szabadnak, személyi függőségtől és kapcsolattól mentesnek kell lennie; a bizalmi egyén együtt lakik, együtt él azokkal, reászorul azokra, akire — sokszor bizony akik ellen — a működése irányul. Ebből a személyes szempontból, mellérendelt szerepe dacára is sokkal többször kerül kényes, kellemetlen helyzetbe, mint a csendőr. Amit a csendőr csinál, annak jórészét a falusi ember a bizalmi egyének számájára írja, úgy fogván fel a dolgot, hogy ők is ott voltak, tehát együtt csinálták a csendőrökkel a nyomozást, a házkutatást vagy az elfogást. A csendőr számára a szabályszerű szolgálati eljárás nem vonhat maga után egyénileg kockázatos következményeket; a bizalmi egyéné igen, a nemköszönéstől a bosszúállás mindenféle fokozatáig.

Ez a két dolog: teljesítményük önzetlensége és áldozatos volta arra kötelez minket, hogy barátságukat barátsággal, munkájukat pedig legalább is szíves köszönőszóval viszonzozzuk. Amit azonban ezen túl is nemcsak szívesen kell tőlük vennünk, de el is kell várnunk: a pártatlanság. Semmiire se mennénk az olyan tanúval, aki ellensége a csendőrnek, de éppen olyan haszon nélkül való, mert megbízhatatlan volna az olyan, aki a visszaélésekben a csendőr cimborájává, büntársává akarna szegődni. Nem szabad tehát rossz néven venni, ha a bizalmi egyén alkalomadtán felhívja a csendőr figyelmét arra, hogy ő nemcsak a csendőrnek, de a gyanúsítottnak is tanúja s hogy tehát kötelességének tartja a gyanúsított jogait is megvédeni, akár a csendőrért. A szó nemes értelmében vett bizalmi egyének, akiben mindkét fél megbízhatik, ez a hivatása.

Ne legyünk se közömböse, se érzéketlenek a bizalmi egyének iránt s ne visellessünk velük szemben olyan ridegséggel, mintba csak száraz, lélektelen és kelletlen kötelességet végeznének mellettünk. Tekintsük azt, amit tesznek, szívességné s dolguk végeztével ne csak azt adjuk tudomásukra, hogy elmehetnek, hanem köszönjük meg nekik a fáradságukat. Ne sajnáljuk tőlük a kézzszorítást sem, mert megérdemlik s mert ez a legkevesebb, amivel nekik tartozunk.

A természettudományok és a technika fejlődésének befolyása a bűnözésre és a nyomozásra.

(Második közlemény.)

Vidéken, a mi működési területünkön, közhivatalokban, vasútnál, postán, kisebb pénzügyintézeteknél, magánosoknál, sajnos, még mindig régi, sőt legrégebb rendszerű, úgynevezett bécsi rendszerű páncélszekrények vannak használatban, melyeket ügyes kasszafűró akár a hideg-, akár a melegjárás segítségével rövid idő alatt, biztos kézzel fel tud nyitni.

Mennyire elmaradt a modern kasszafűróhoz képest az egykori betörő, aki primitív tolvajkulcsal igyekezett a lakatokat kinyitni. A mai szállodatolvajok kitűnő szerszámokkal minden belülről bezárt szállodai szobaajtót ki tudnak nyitni, még akkor is, ha a kulcs belülről a zárban van.

A vasúti és hajóközlekedés növelte a nemzetközi tolvajok és csalók mozgékonyágát.

A nemzetközi szebtolvaj ma hazánkban, holnap már Franciaországban próbál szerencsét, de útközben sem marad tétlen, mert az átjáró kocsikból összeállított nemzetközi vonatok lehetővé teszik az áldozatok kipuhátolását és kifosztását. A leánykereskedők az olcsó és gyorsjárátú hajózási vállalatok révén könnyen látják el a délamerikai piacokat európai „áruval”.

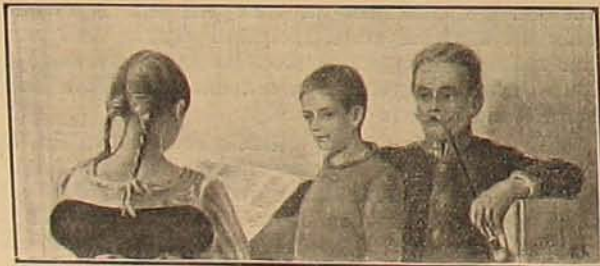
A modern bűnöző a villanyáramot ellopja, de a vilamosságnak már másirányú, sokkal veszélyesebb felhasználásával is találkozunk a gyakorlatban. A közelmúltban Magyarországon ismeretlen tettes egy hosszú drót egyik végét a lelkész kapujának fémkilincsére erősítette, a másik végére pedig követ kötött és feldobta a lelkészlak előtt elhúzódó magasfeszültségű áramvezetékre. Baj szerencsére nem történt, mert a tervezett merényletet idejekorán észrevették.

A bűnözés kialakulását élénken illusztrálja az enyves vesszővel manipuláló perselytolvajnak automata-tolvajjá fejlődése, ki a legtökéletesebb szerszámokkal nyitja ki és dészálja meg a nyilvános helyeken felállított automatakat.

A telefont is gyakran igénybeveszik a bűnözők. Városokban a betörők a háziaknak valamilyen ürüggyel való eltávoztatására, vagy pedig arra is fel szokták használni, hogy általa meggyőződést szerezzenek, van-e a lakásban valaki.

Kémek a telefonbeszélgetések kihallgatására törekednek.

Az amerikai nagyvárosok alvilági bandái állandóan és súlyosan veszélyeztetik ezeknek a városoknak vagyon- és életbiztonságát. Rablások, gyilkosságok napirenden vannak. Sikereiket elsősorban modern technikai felkészültségüknek köszönhetik. A bandák harcaiknál messzemenőleg kihasználják a gépkocsit, a gázeszközöket, a modern fegyvertechnika vívmányait, pl. a miniatűr géppuskákat, géppisztolyokat, különböző miniatűr fegyvereket (zsebceruza-pisztoly, töltőtoll-pisztoly, fényképezőkészülék-pisztoly). Ezek a miniatűr fegyverek egyébként már Európában is kezdenek elterjedni. Mult évben a német hatóságoknak számtalan konkrét esetből kifolyólag a fegyvertilalmat ezekre a fegyverekre is ki kellett terjeszteniük. A

Leszámolás.

Írta: MAHÁCS LAJOS százados.

Rengett az ég és föld, mikor a nagyháború utolsó visszavonulására a parancs megérkezett. Az ezred balszárnyán csehek feküdtek a csata letelején, de hamarosan eltűntek onnan, akár a kámfor. Szemben ellenség, balszárnyon ellenség, hátul ellenség, jobbról pedig mászhatatlan hegyek zárták gígaszi gyűrűbe azokat, akik még mozogni tudtak. Az ütegek bömböltek, géppuskák komiszkodtak köroröskörül s nem mult el kiadósabb idő támadás-ellentámadás nélkül. Ömlött az októbervégi gyilkos hegyies s hat nap óta se étel, se szárítkozás, se pihenés...

Igy festett a dolga Kőkény Jósának, meg Tamás Pistának, amint a koporsóalakú Tomba-hegy lábánál, az Orni-go-patak partján egy gránátöltésérben hasáltak. Evekig kujtorogtak így egymás oldalán Kragujeváctól a Doberdón át Gorochowig és onnan az Ojtozon át a Tombáig az ég minden tája felé, ahol ellenség mutatkozott. Összenöttek, egy lélekbe forrtak. Megosztották kenyerüket, megfélezték a veszedelmeket.

Most láz gyötörte Kőkényt a gránátöltésér fenekén. A hideg lucok, amiben feküdtek, belerágtá magát csontjába, tüdejébe, alig volt öntudatnál, amikor vacogva megszólalt: — Erigy Pista! Köszönöm, hogy eddig is bajlódtál velem. En már csak itt maradok...

— Maradsz a fészkest! Fogd át a nyakam! Úgy... Ezt az éjszakát adja még nekünk a Teremtő, aztán hazáig meg se állunk, — fohászzkodott Tamás és maga után vonszolva cimboráját, elindult — visszafelé.

Ezen az éjszakán a győzelem első idegrohamában örvögött az olasz hadsereg minden harcigépe, de Kőkény és Tamás megérte a reggelt. Tizenhét napig mászták azután a nagy hegyek zergeösvényeit, hogy a fogságot elkerüljék s egyszer vonatra ültek. Csáktornyán kokárdás küldött várta a szép rendben érkező ezredet. Formás beszédet vágott ki a kokárdás, hogy most már független, szabad nép lett a magyar, tegye le hát kiki a puskát, menjen haza szántani. S hát ki ne menne szívesen haza annyi csata után, ha ilyen szép szóval küldik...

Kőkény és Tamás megfogadták a vonaton, hogy mindhalálig bajtársak maradnak. Nincs hatalom, ami elidegenítse őket egymástól. Tanyájuk szomszédos, a folyóban terem hal kettőjük számára is elegendő, a háborús idők közös emléke pedig biztos alap a barátságához egész életre.

Nem számoltak azonban az ennél is nagyobb hatalommal, akit ebben az esetben Sebestyén Julisnak hívtak. Belehabarodott a két legény Julisba, ilyen párhuzamos szerelmet pedig csak bicskával lehet rendesen elintézni. Összemarakodtak. Kőkény bicskája mozgott ügyesebben s így őmaga a szegedi Csillag-börtönbe, Tamás pedig lyukas oldallal ágyba került.

Keservesen telt a Kőkény egy esztendeje a Csillag-

közelmúltban egyik csendőrzárőrünk kémgyanus egyént fogott el, kinek zsebéből megmotozása alkalmával zsebceruza-pisztoly került elő.

A modern vegyészeti szintén sok jól használható anyagot és eszközt ad a bűnöző társadalom kezébe. Matuska Szilveszter fekete löporral aligha tudott volna Biatorbágy-nál olyan szörnyű rombolást előidézni. Modern gyujtókompozíciók megkönnyítik az időzített gyujtogatást, mely napjainkban leggyakrabban mint biztosítási család szokott jelentkezni. Néhány évvel ezelőtt egy németországi kereskedő lakása berendezését magas összegre biztosította. Az értékeket lakásáról elhordta, azután a villamoscsengő-berendezés harangját leszerelve, helyére kénsavval telt vékonyfalú üveglombikot helyezett. A csengő alá tányérba káliumklorát és cukorpor keverékét tette és a csengő egész környékét könnyen égő anyagokkal zsúfolta tele. Ezután, egy távolfekvő városba utazott és onnan saját címére táviratot adott fel. A táviratkihordó csengetett. A csengő kaplapáca a harang helyett a kénsavval telt üveglombik vékony falára ütött, azt összetörte és a kifolyó kénsav a porkeverékre ömölve, hatalmas lángot idézett elő, melytől az egész ház leégett.

Időzített robbanással követték el az utolsó század egyik legnagyobbmértvű biztosítási csalási kísérletét. 1883-ban a Norddeutscher Lloyd Mosel nevű gőzöse Amerika felé útrakészen állt Brémában. Rakományát darab-áru és 700 utas képezte. Közvetlenül az indulás előtt még egy óriási ládát hoztak a hajóra, mely felirata szerint üvegárut tartalmazott. Alig indult el a hajó, az utasok még búcsút integettek a part felé, midőn borzalmas robbanás rázkódtatta meg a hajót. Mire a füst eloszlott, a hajó már nem volt látható, a víz színén szétdarabolt hullák, jajgató sebesültek és hajóroncsok úszkáltak. 360 ember

ban, az utolsó éjszaka pedig az egész hosszú rabidónél is hosszabb volt. Nem akart végeszakadni ennek az éjszakának, örökkévalóságig tartott, míg végre az első nap-sugár megsimogatta a cella sötétjét. Azután már gyorsabban teltek az órák s egyszercsak azon vette észre magát Kökény Jóska, hogy a rókusi vasútállomás felé lépked: onnan futnak a vonatok haza Békésbe. Jegyet váltott, beült s mikor a vonat elindult, nézte: mint futnak az érett búzabíbiák a vasút mentén visszafelé. Egy éve levelet nem írt, nem kapott. Gondolta, hogy Julis felesége lett a Tamásnak, de a börtönben nem akart bizonyosságot tudni efelől. Megtudja otthon s ha így van, akkor elválasztja őket örökre, aztán jöhet megint a börtön, vagy akármi. Akire egyszer rázárták a Csillag kapuját, annak úgy sincs többé helye odakint a napsütésben...

A vonat robogott s Kökény estefelé már a folyóparton ballagott tanyairánt. Minden úgy volt a parton, mint két évvel ezelőtt. A gátoldal tele füvel, virággal, a fűzfák zöldlombosan álldogáltak posztjukon, a nádas hajladozott s a nádíveréb szelíd karattyolással üdvözölte a réglátót partlakót.

Kökény leült egy fűz alá s közömbös-fásultan nézte a folyót. A nap már a jegenyék lombja mögött ercszkedett lefelé, a nádas éledni kezdett. Apró halak hancúroztak a víz színén, majd villámgyorsan szerteugrottak, hogy aztán szeleburdi gondatlansággal megint összetalálkozzanak. De ismét szétugrottak s erre már felfigyelt Kökény:

— Csuka... Az, a gyalázatos! Zavarászza az apróhalat...

A nádas mélyén meglóccsant valami s ettől a hangtól felesillant a tekintete:

— Kánikulába is mozog a ponty. Akkor sok itt a hal...

meghalt, a többi megsebesült. A súlyosan sebesültek között volt egy Frank nevű baltimorei zsidó is, a már említett láda tulajdonosa. A vizsgálat megállapította, hogy Frank hajójegye Portsmouth-ig szól s hogy a láda 20.000.000 márkára volt biztosítva. A szerencsétlenség hírére jelentkezett egy műszerkészítő, ki előadta, hogy az újságokban közölt fénykép alapján Frank személyében felismeri azt a férfit, aki nála egy különleges óraszerkezetet rendelt. Frank halála óráján töredelmes vallomást tett. A ládában dinamit volt, melynek számítása szerint Portsmouth elhagyása után — ahol ki akart szállni — 48 óra múlva kellett volna felrobbannia. Úgy számított, hogy a robbanás nyílt tengeren éri a hajót és minden áruló nyom elmerül. A robbanás azonban túlkorán állott be. A hajódudorogi görögkatholikus püspökség ellen elkövetett pokolgépes merénylet még mindnyájunk emlékezetében él.

A vegyészeti és fényképészeti a bűnözőknek okmányhamisításoknál, pénz- és értékpapírhamisításoknál szolgáltat tökéletes eszközöket. A bankjegy-, bélyeg-, csek-, értékpapírhamisítók a vegyi- és fényképészeti eljárásokon kívül a modern litográfia, cinkográfia és heliogravúra vívmányait is kiaknázzák, melyek segítségével gyakran meglepően tökéletes hamisítványokat tudnak előállítani. 1923-ban a Wien melletti Tullnerbachban egy 17 éves fényképész olyan tökéletes húszfontos angol bankjegyeket gyártott, hogy azt az angol bank szakértői is alig tudták a valódi bankjegyektől megkülönböztetni. Folyó évben Debrecen környékén hamisítottak csendőrségi területen igen jól sikerült százpengős bangjegyeket. A hamisító több képzettség és jobb felszerelés mellett tökéleteset alkotott volna. A reprodukciós technika a háromszinnyomással új utakat nyitott meg. 7—8 henger helyett ma már 3 hengeren művészi tökélyvel lehet színes illusztrációkat előállítani.

Vadkacsák húztak el a feje fölött, a nádas esti élete egyre több suhanással, loccsanással, neszszel bontakozott. Úpalmas csend annak, aki nem érti, annál szebb muzsika azonban Kökénynek, aki ismerte ezeket a neszeket, csöndeket...

Keserű fásultsága kezdett elmosódni benne. Magához ölelte őt ez a zürzavaros, lármás, mégis halkszavú csend. Tünődésében még azt sem vette észre, hogy a túlsó parton halász ereszkedett alá a gátról, lejött a vízhez, tempósan felszerelte a hálót és a sásszegély mellett csendesen vízbe eresztette.

Tamás volt a halász. Mikor végigtekintett a parton, megakadt a szeme Kökényen. Megismerte s bár régen készülődött erre a kikerülhetetlen találkozásra, cseppnyit mégis megdobbant a szíve. Harapott egyet a csutorán s átköszönt:

— Adj' Isten, Jóska! Nézegetsz?

Kökény felkapta a fejét. Ő is várta a találkozást, sokáig készült rá sötét tervekkel, de most az ő szíve is dobbant egyet. Csak annyit felelt a kérdésre:

— Nézegetek...

Hallgattak. Mindegyiknek volt gondolkodnivalója.

Egyik húzásnál jókora ponty ívelt kifelé a hálóból.

— Kiugrott — mondta Tamás.

— Ki...

Megint hallgattak, míg egyszer aztán kirukkolt Kökény a nagy kérdéssel:

— Elvetted a Julist?

— El.

— Oszt mit keresel odaát a másik parton?

— Atjöttünk. Itt a tanyánk.

Ezt a technikát a fényképészettel összekapcsolva, a gonosztevő is fel tudja használni a bankjegyhamisításnál.

A fémpénzhamisítók technikai felszerelésük és szakismereteik segítségével a legfinomabb karcú stancákat állítják elő.

A cseléddel, aki munkakönyvét otrombán meghamisítja, hogy könnyebben jusson szolgálathoz, szembeállíthatók a mai *ütlelhamisító* gyárak, melyek készítményeinek segítségével kémek, szélhámosok, menekülő gonosztevők az egész világot bejárják.

A régi világban a kémnek a látottakat le kellett rajzolni vagy lemásolni és a hiranyagát át kellett csempésznie a határon. Ma a kém a rajz helyett észrevétlen fényképfelvételeket készíthet, az iratokat lefotografálhatja, hiranyagát pedig titkos rövidhullámú rádiókészülékével veszély nélkül közölheti megbízójával. A kémkedésnél, politikai bűncelekményeknél, titkos szervezkedéseknél a híradás rejtett lebonyolítására a vegyészet a legkülönbözőbb vegyi összetételű szimpatikus tintákkal szolgál. A felforgató eszmék sokszorosítás útján való általános terjesztésére az írógépek és a sokszorosító készülékek állanak rendelkezésre.

A modern bűnözésre igen jellemző eset fordult elő a közelmúltban Olaszországban. Műbútorasztalosok vadonatúj, de régi stílusban készített bútorokba mesterségesen élő szűállományt telepítettek, hogy ezáltal a bútoroknak megszerezze a régiség jellegzetes ismérvét. Amidőn a szűtelepítés romboló munkája a kívánt elváltásokat már előidézte, a bútorokat kiciánózták és mint antik bútorokat, drága pénztért eladták.

A modern bűnözés az újszerű közlekedési eszközöket is kihasználja. A gyorsan járó *géperejű járművek* lehetővé teszik a távoli helyszíneken való gyors megjelenést, eszközök gyors odaszállítását, a cselekmény elkövetése után

pedig a zsákmánnyal együtt való gyors eltűnést. Gépjárművek lopása, átalakítása, gépjárművekkel elkövetett nagyarányú csempészések jól jövedelmező iparágga fejlődtek. A csendőrség nemrégiben fogott el egy ilyen autós csempészbandát a cseh határ közelében, olymódon, hogy a száguldo gépkocsik elé kötelet feszítettek. A gépjárművek fellépése a biztosítási csalások külön fajtáját termelte ki és a gépek hazájában, Amerikában, egész új bűncelekményeket, mint pl. az emberrablást hozta divatba. A gépjárműforgalom a közlekedési balesetek számát hihetetlen arányokban megnövelte, ami napjainkban a nyomozó hatóságoknak rengeteg, különleges felkészültséget megkövetelő munkát ad.

A repülőgép, mint légi közlekedési eszköz, nálunk még nincsen általánosan elterjedve és így azt még a bűnözők nem használhatják fel. Fejlettebb iparú államokban, mint pl. az U. S. A.-ban, a repülőgép már annyira elterjedt, hogy minden kisebb városban több, 8—10 tagból álló magánrepülőársaság egy-egy kb. 300 fontba kerülő kis repülőgép birtokában van. A repülőgép ilyen elterjedése lehetővé teszi, hogy a bűnözők még a cselekmény felfedezése előtt, 8—10 óra alatt, 2—3000 kilométer távolságban lévő idegen országokban biztonságba helyezték magukat.

A hatás ellenhatást vált ki. A modern bűnözés ellen nem lehet többé a régi, elavult eszközökkel küzdeni. A múlt század végén már parancsoló szükségként jelentkezett a *bűnözés elleni küzdelem* célszerű megszervezése, a modern technika és természettudományok vívmányainak a nyomozás céljaira való legmesszebbmenő kihasználása és így tudományos nyomozási rendszer kidolgozása és alkalmazása. A büntetőjog maga erre még mai fejlett irányzatában sem ad támpontot. Az anyagi büntetőjog megjelöli a büntetendő cselekményeket, az alaki perjog szabályozza

— Miattam?

— Miattad...

— Tán félték?!

— Nem. Csak gondoltuk, jobb lesz így. Neked is, nekünk is.

— Gyerek van?

— Nincs.

— Akkor jobb, ha félték!

— Ne bomolj, Jóska! Tudod, hogy én is kiállok, ha úgy jön a sora...

Kökényben felviharzott az indulat. Átkeseredett rajta a börtön közeli emléke. Míg ő a Csillagban penészedett, addig a másik szántott, halászott s ette a Julis főztjét. Nem lehet ezt a börtönévet csak úgy elfelejteni. Botor indulatában nem gondolt arra, hogy ő maga a hibás ebben az esztendőben. Fenyegetően kiáltott át a a túlsó partra:

— Átmék a vizen!

— Most?

— Most. Összetöröm a hálódat, összetörlek téged, összetöröm a Julist...

Tamás nem felelt. Bizott benne, hogy csak észre-tér a másik. Úgy voltak ok egymással mindig, hogy Kökény volt a hevesebb véru, Tamás meg a józanabbik. A barátság is olyan természetű dolog, hogy valamelyiknek mégis csak okosabbnak kell lennie.

De Kökény már vetette be magát a vízbe, átúszott a folyón s odaállt Tamás elé:

— Most számolunk!

— Mért számolnánk? Te szúrtál meg engem... Ujj le inkább!

— Nem azér gyöttem!

— Tudom. De azt is tudom, hogy fáradt vagy, meg a fejedet se járta át még a levegő...

— Ne fájjon a fejed az enyim miatt!

Tamás azonban úgy maradt. Tudta, hogy amíg fel nem áll, Kökény békességben marad. Mert nem a tjas ember a Jóska, csak elvakult s a lelke keserű. S hátha jó szóval meg lehet puhítani...

— A Tombára nem emlékezel már Jóska?

— Emlékezek, de az most nem számít. Én is segítettem rajtad odakint, ha köllött, kvittek vagyunk efelől. Most pedig ne kussolj a hálódnál, hanem ugorj, különben ültödben csaplak agyon...

Erre csakugyan felpattant Tamás, mert a jószándéknak is határa van. Ő sem született éppen gyávának. Ölrementek s mert egyerejű emberek voltak, darabig dobogtak, tántorogtak összegabalyodva, míg aztán Kökény összeszedte az erejét s akkorát sujtott a Tamás halántékára, hogy az végigzuhan a fűvön és nem mozdult...

Kökény lihegve nézte a leütött embert, azután elfutott. Bevette magát a fűzbe. Rádöbönt: mit cselekedett. Megmozdult benne a lelkiismeret. Elhatározta, hogy élve nem kerül csendőrkézre, inkább belefójtja magát a folyóba. De még nem. Még élni akar, szabadon. Egy napig, egy hétig, amíg lehet. A Tamás hálójával egyideig eltengődik a folyóparton.

Elindult a hálóbért, de nem vihette el, mert Tamás éppen akkor bajlódott egy csukával. Az ütéstől ugyanis csak elszedült s mikor magához tért, Kökényt sehol sem látta. A háló pedig nem maradhatott csak úgy emelés nélkül a vízben...

az igazságügyi gépezet eljárási szabályait, de arra, hogy a bűncselekményeket hogyan, mi módon és milyen eljárásokkal követik el s azokat hogyan kell felderíteni, a jogtudomány sem nyújt semmi felvilágosítást.

Ezt a hiányt pótlandó, vetette meg *Hans Gross* gráci egyetemi tanár, valamint a francia *Bertillon* a mult század vége felé egy új segédtudománynak: a kriminalisztikának, magyarul: bűnügytanak az alapjait.

Hans Gross rámutatott a tanulás kétséges megbízhatóságára és elsőrendű bizonyító eszközökként a reáliákat, tárgyi bizonyítékokat ajánlotta figyelembe s ezzel kapcsolatosan a technika vívmányainak, valamint a természet-tudományok számos ágazatának igénybevételével rendszert dolgozott ki a bizonyítékok célszerű felhasználására és értékelésére. Ennek következtében a modern nyomozás mind sürűbben és sürűbben hívta segítségül a természettudományokat és azoknak minden, a maga szempontjából hasznosítható vívmányát. Tagadhatatlan az is, hogy a kriminalisztika részéről jelentkező kereslet az egyes tudományos ágakra új problémák felvetésével termékenyítőleg hatott. Az igényeket a tudományok új eszközökkel és eljárásokkal igyekeztek kielégíteni. Ezenkívül maga a kriminalisztika is gazdagította a bűnözés elleni küzdelem fegyvertárát a bűnözés indítóinak, elkövetési körülményeinek felkutatása révén nyert tapasztalatokkal, eljárási módszereinek kiépítésével, technikai eszközeinek tökéletesítésével és a küzdelem megszervezésével. Erre annál inkább szükség volt, mert a nyomozó hatóságoknak minden tudásukat és ügyességüket latba kellett vetniök, ha a modern bűnözés ellen folytatott harcban a helyüket eredményesen meg akarták állani. Gyors és tömeges sikerekkel kellett hatni az egész gonosztevővilágra, mert a gonosztevők a technikai eszközök nyújtotta hatalmas segítség révén oly eredménye-

ket és sikereket értek el, melyek utánzásra bűzdítottak és a bűnözést meglepő arányokban felduzzasztották.

A modern nyomozás feladatát csak kiváló szervezettséggel, módszereinek tökéletes kiépítésével és kriminalisztikai berendezéseinek fejlesztésével tudta megoldani.

A különleges szakértelmű bűnözővel szembeállítjuk a különleges képzettségű nyomozókat, kiket tökéletes technikai eszközökkel szerelünk fel, így külön osztályok alakulnak a betörők, gyújtogatók, zsebmeteszők, intellektuális bűncselekmények, közlekedési balesetek nyomozására, az üldözési intézkedések technikájának keresztülvitelére, a nyilvántartási szolgálat ellátására stb.

Hazánkban a mult század hetvenes éveiben a közbiztonsági viszonyok nagyon leromlottak. A szakképzettség, felkészültség és központi irányítás nélkül működő pandurintézmény még a régi primitív betyárvilág ellen sem tudott eredményesen küzdeni. A pandurságot az újonnan felállított m. kir. csendőrség váltotta fel, ezzel a törvény fölény a bűnözővel szemben évtizedekre biztosítva volt. Az idő azonban nem állt meg. A bűnözés fejlődésével, eljárásainak, eszközeinek változtatásával és tökéletesedésével a csendőrség eredeti szervezete, mely felállításakor még modern és kiváló volt — lassanként korszerűtlenné, elavulttá kezdett válni. A csendőrség bűnözés elleni küzdelmének korszerűbb alapokra fektetése a háborút követő években már elkerülhetetlen volt. *Ez a szükségszerűség vezetett a nyomozó alakulatok felállításához.* A nyomozó alakulatok psychotechnikai vizsgák alapján kiválasztott, tehát egyéni-le rátermett, alapos kriminalisztikai elméleti és gyakorlati kiképzésben részesült legényiségükkel, valamint korszerű krimináltechnikai felszerelésükkel és berendezésükkel a legmodernebb bűnözéssel szemben is sikeres harcot folytatnak. A nyomozó alakulatok felállítása már specializálást

Furcsa szerkezet az emberi lélek. Kókény Jóskát marta a lelkiismeret, amíg azt hitte, hogy agyonütötte Tamást. Most azonban, hogy komótosan halászni látta, megint elhatalmasodott benne a gonosz: mégis csak agyon kell csapni...

— De kemény a fejed! — mondta gúnyosan, mikor odaért.

— Megvagyok vele — felelt Tamás és megemelte a hálót. Amíg az felmerül s újra vízbebukik, addig bizonyos, hogy nem ugrik neki Kókény. Élvezettel, lassan emelte a szerszámot: hátha rájön Jóska is az izére.

Megrezzent a háló, hal került bele. Ilyenkor jön a dolgot java, most kell a Jóskát puhítani. Most kell találgatni: miféle a hal? Ponty-e, csuka-e? Mekkora? Mindezt sejtteni lehet a háló remegéséből. Sietni nem szabad, mert ez a halászörömök teteje: a gusztlálás...

Jól számított Tamás. Megbénult a harag Kókényben. Majd a szemét nézte ki, míg végre elfogyott a víz a hálóba került halak alól s partra kerültek a pontyok. Aztán észrevette magát, nyelt egy nagyot s visszazuhanva konok indulatába, azt mondta:

— Most megyek. Majd, ha nem leszel ilyen szédelgős, leszámolunk!

Tamás még egy kísérletet tett a békítésre: — Béküljünk ki, Jóska! Mondtam, te szűrtál meg engem, nekem lenne okom haragra. De én nem haragszok rád...

— Igen, mert tied a Julis!

— Igaz. De nem azért, mert én maradtam itthon.

— Hát mért?

— Mert engem szeret.

— Téged szeret? — kérdezte Kókény meghökkenve.

Arra még nem gondolt eddig, hogy ez is számít a dologban. Megenyhülése azonban csak pillanatig tartott, majd sötéten mondta:

— Az asszony azt szereti, aki kéznél marad!

Felugrott erre a sértésre Tamás. Szembefordult a két férfi. Az első ítést most már csakugyan halálra menő viaskodás fogja követni. Tamás azonban az utolsó pillanatban megmarkolta magát:

— Beszéljünk máskor a dologról. Messziről jöttél, én is rég láttalak, hát elvisz bennünket az indulat...

— Jó! Még találkozunk, de bicska nélkül ne járd a partot! — felelt Kókény s nekilódult a gátnak.

Alig ért azonban a fűzes aljái, rég hallott ismerős zaj ütötte meg a fülét. Hátrafordult s azt látta, hogy Tamás megvetett combbal dől neki a hálónak. Feszül kezében a kötél, recsegnek, hajladoznak a hálóvesszők. Vagy is láthatta, hogy igen nagy hal keveredett bele a hálóba, akkora, ami öt évben is egyszer akad, vagy tán annál is nagyobb.

A hal vad erővel cibálta, fúrta, csavarta lefelé a hálót s látta Kókény, hogy itt már csak az Isten csodája segít, elviszi a hal a hálót mindenestől, rendes halászember pedig nem nézheti ezt tétlenül. Különösen akkor nem, ha egy évig csak úgy emlékezésben szűrhetette hálóval a vizet.

Néhány hatalmas ugrással a parton termett. Tudta, hogy itt már csak az segít talán, ha a szerszám megbilent vessejét megemeli s ölfogja a hálót. Ami török, az török, csak a hal el ne menjen. Belépett a vízbe, de ahogy iszapot ért a lába, megcsúszott. Estében elkapta a rudat s mert a hal ugyanabban a pillanatban nekidőlt a hálónak, a szerszám összeroppant. Csak a kötél, a törött

jelent, mert a legénység kizárólag nyomozó szolgálatot teljesít. A specializálódás ezenkívül a nyomozó alakulatokon belül is kifejezésre jut, egyrészt a nyomozó alosztályok belső és külső szolgálatot teljesítő legénységének széjjelválasztásában, bűnügyi fényképezők, daktiloskoposok, nyilvántartók, rádiótávírászok munkakörének e'határolásában, másrészt a nyomozóknak egyes bűncselekménycsoportok nyomozására való állandó alkalmazásában.

Haladást jelentett és igen jól bevált a polgári ruhában való nyomozás rendszeresítése.

A bűnözők világáról elmondottakkal szembeállítva, a következőkben változatos képet szeretnénk nyújtani azokról az eljárásokról és eszközökről, amelyekkel a modern, tudományos kriminalisztika dolgozik.

A tárgyi bizonyítékok sajátsága, hogy nem önmaguk, hanem a vizsgálatukon alapuló szakértői vélemény és az abból levont következtetések adják a bizonyítékokat. Színte azt lehetne mondani, hogy a modern nyomozás súlypontja a laboratóriumba helyeződött át. A laboratórium a bírósági tárgyalóterem előszobájává vált. Olyan kriminalista, aki önmagába egyesíteni tudná mindazokat a széleskörű ismereteket és tudást, amelyek minden néven nevezendő tárgyi bizonyíték értékeléséhez szükségesek, nincsen. Éppen ezért egy-egy kérdés megfejtésével különös ismeretekkel rendelkező egyéneket, szakértőket kell megbízni. A tárgyi bizonyítékok sokfélesége és sokoldalúsága miatt a szakértők száma is olyan nagy, hogy valamennyiök munkásságával olvasóinkat nem lehetséges megismertetni, csupán a fontosabb és gyakoribb szakértők munkakörének, teljesítőképességének, eljárásainak és eszközeinek változatos ismertetésére szorítkozhatunk.

Az orvosszakértő tudására a kriminalista leggyak-

rabban van ráutalva. Törvényszéki orvostanról mint önálló és olyan tudományról, mely az igazságszolgáltatást ténylegesen — a mai értelemben vett tudományos eszközökkel — támogatja, csak a mult század hatvanas-hetvenes éveitől kezdve beszélhetünk. Ezt megelőzőleg is találunk ugyan kísérleteket az orvosi tudománynak bűnügyek felderítésénél való igénybevételére, ezek azonban a mai törvényszéki orvosi tudománynak csupán előhírnökei voltak. Julius Cézár holttestét rabszolga-orvossal vizsgálatták meg és azt követelték tőle, állapítsa meg, hogy a testet ért számos törszúrás közül melyik volt halálos. Hazánkban 1270 körül testisértéseknél a sérüléseket a bírák hüvelykkel megmérték és a tettest annyiszor 60 dénár fizetésre kötelezték, ahány hüvelyk hosszú a sérülés volt. A terhesség kérdésében II. Géza idejében szakértőként szülésznöket vettek a bíróságok igénybe. A középkorban olyan perekben, melyeknél egyik házastárs a másikat az elhálásra való képtelenséggel vádolta, a bíróság 10 tisztes, megbízható matrónát és 10 tisztes férfit rendelt ki, kiknek jelenlétében a házaspárnak az elhálást meg kellett kísérelni, illetve végrehajtani. Ezek a kísérletek a mai embert persze csak mósolyra készítetik.

A törvényszéki orvostan vizsgálatának tárgya az élő ember, a holttest és ezenkívül a legkülönbözőbb tárgyak és eszközök. Élő szervezetnél az életkor, fejlődés, nemi viszonyok, terhesség, sérülések, testi képességek, erőviszonyok, mérgezések, elme- és idegbetegségek kérdései. Holttestnél a halál okának, idejének megállapításával, a hullák és hullarészek konzerválásával, „hullatoalettal” támogatja a nyomozást. Az egyéb tárgyak és eszközök tekintetében főleg a haj- és szőrszálak, vér, ondó és bélsár vizsgálatával nyújt segítséget.

— Oda kettő kellene. . .

— Ha eljősz, ketten leszünk — mondta csendesén Tamás. Érezte, hogy Kókény újra az ő embere. Megfogta a víz, többé el sem eresztí. A folyó szava agyoncsapta Jóskaiban a komisz hiúságot, a garázda indulatot. De nem tudta Tamás, mondjon-e most valamit, vagy hallgasson inkább? Zavartan csipegette hát a fűszálak hegyét s amint oldaltpislantott, látta, hogy Jóska ugyanazt csinálja . . .

Nem is volt már itt szükség szavakra. Hallgattak, beszélt helyettük a csend. Nézték a vizet, mint ballag csendesen, de örök ballagással arra Békés felé. Így ballagott az ósapjuk idején, így fog ballagni az úkunokájuk szeme előtt is. A víz nem fogy el soha, az ember azonban elkopik. Hát akkor mirevaló a harag, a bicska? . . .

Tamás törte meg a csendet:

— Van egy pár szép vessző. Mogyoró. A gerlai erdőben vágtam, magas, erős. Szegedi fonalból kötött rá hálót a Julis. Felszerelhetnéd, oszt kiülhetnék hajnalban a kanyarba. Nagyon jár a süllő ott a meredek vízen.

— Szembe ülünk?

— Nem. Ezen a parton, egymás közelibe. Vágok neked is helyet a sásba . . .

Kókény kiesit hallgatott, aztán azt mondta:

— Jó! Felszedjük a varsát is. . . De most meggyek. Szerbusz Pista! És . . . tisztelem a Julist. . .

— Szerbusz Jóska. Megmondom neki. . .

Kezet szorítottak s ment kiki a tanyája felé. Kókény a vízen át, Tamás neki a gátnak, de egyforma vígan fűtyörésze mind a ketten. Pirkadatkor felszedik a varsát s ki tudja, hátha addig a hálóröntő harsását is beleviszi az ordög. . .

rúd, meg a négy vesszőcsont maradt a Tamás markában.

Dermedten nézte a két halász a háló roncsait. Ha a ház leég, azon lehet segíteni: építeni lehet másikat, ugyanolyat. De ha a hálót elviszi a nem is látott hal, nagyobb csapás az jégverésnél, talán még a koleránál is. Mert szégyelnievaló. Nagyon el is restelte magát Kókény Jóska. Úgy érezte, hogy ezt a hibát soha jóvá nem teheti, azt is megérdemelné most Tamástól, hogy az pofonüsse.

— Megesúsztam — mentegetődzött letörten.

Tamás nagylelkűen csak annyit mondott:

— Harcsa volt. Két hete lesek rá. . .

Kókény boldog volt, hogy Tamás ilyen könnyen veszi a bajt s szóbaáll vele. Képzületét most már megfogták a halak. Továbbfűzte a tanakodást, amit el lehet egy nap akár százszor ismételni megúns nélkül:

— Csuka is kódorog erre. Szép darab lehet, sejtettem a délután. igen zavarásztta az apróhalat. . .

— Sok a hal az idén — kapott a szón Tamás is, aki más körülmények között csakugyan megpofozta volna a harcsa miatt Kókényt, most azonban örült neki, hogy elment a hal, mert annak köszönhető, hogy ilyen szépen megindult a beszélgetés.

— Hát a csendőrök? — folytatta Kókény.

— Járnak, de nincs baj. Új törvény van, éjszaka is szabad halászni.

— Éjszaka?! — álmélkodott Kókény s elakadt a szava a váratlan örömtől. Hogy bujkálás nélkül lehet éjszaka halászni, nagyobb dolog az mindennél, nagyobb a fényereménynél. . . Még a Julis szerelménél is nagyobb. . .

— Hát a varsát nem próbáld? — kérdezte ezután.

— De. Kint van most is. Hajnalban felszedem.

— Magad?

— Magam,

Falurossza,

(Arbes Imre rajza.)

A modern orvostudomány ma már olyan problémákat tud megoldani, amelyre ezéltt 100 évvel még gondolni sem mertek volna. Csupán egyik ilyen eljárásra — a vérvizsgálatokra mutatunk rá. Gyakran felmerül annak szükségessége, hogy egy vérvnyomról meg kell állapítani, hogy az embertől vagy állattól származik-e. A modern orvostudomány ezt a kérdést kétségtelenül el tudja dönteni az ú. n. *Uhlenhuth*-féle praecipitációs próbával, melynek lényege a következő: Tengeri malacok testébe háromszor egymásután 8 napos időközökben néhány köbcentiméter embervért fecskendeznek be és ezáltal az állat vérért érzékenyítik az embervérre. Tegyük fel, hogy egy gyilkosság gyanúsítottjánál fejszét találunk, melynek fokán vérnak látszó folt látható. A törvénszéki orvostól a csendőr annak megállapítását kéri, hogy a folt embervértől származik-e. A fejsze fokán levő kis maradványt a laboratóriumban epruvettában, konyhasó-oldatban feloldják. Ezután az embervérrel érzékenyített tengeri malactól vért vesznek és azt gyorsan forgó edénybe teszik, centrifugálják. A centrifugálás eredményeképpen a vér két alkotórészére, a vérsavóra és a plazmára bomlik. A tiszta vérsavót egy másik epruvettába töltik és azután ahhoz a vizsgálati anyagból egy cseppet cseppentenek. Ha a tengeri malac vérsavója a hozzá juttatott anyagtól zavarossá válik, akkor az kétséget kizárólag embervér.

De ma már a törvénszéki orvos nem csupán az állatnak a vérért tudja az ember vérértől megkülönböztetni, hanem kb. 10 év óta a *Dr. Landsteiner*-féle vércsoportvizsgáló eljárás birtokában egyes emberek vérért is meg tudja egymástól különböztetni. Rájöttek ugyanis, hogy az emberek vére nem teljesen azonos összetételű, hanem négy különböző vércsoportva: = O., A., B. és AB. csoportokba sorolnak. A vércsoportvizsgálatnak azonban bűnügyi szempontból csak negatív bizonyító ereje van. Egy gyilkossággal gyanúsított egyén ruháján vörfoltokat fedeznek fel, mely állítása szerint saját orrvérzésétől ered. A vizsgálat megállapítja, hogy az áldozat vére a O. csoportba, ellenben a gyanúsított vére és a ruháján feltalált vörfoltok pedig az A. csoportba tartoznak. Ez a megállapítás kizárja azt, hogy a gyanúsított ruháján levő vörfoltok az áldozattól erednének, tehát tagadással bizonyít. A gyanúsított vérének és a ruhán talált vörfoltoknak vércsoportbeli egyezése azonban nem bizonyít, mert nem azt bizonyítja, hogy a ruhán levő vér az áldozat vérével azonos, hanem csupán azt, hogy az egy O. csoporthoz tartozó vérű embertől származik.

Azt, hogy egy vére gyanús anyag tényleg vére vagy sem, a spektroszkop segítségével is meg lehet állapítani. Ha a napfényt híg véroldaton keresztül bocsátjuk, úgy a színekben a zöld és sárga színben a D. E. vonalak mentén két párhuzamos elnyelési csíkot látunk, mely a vér festékanyagára, a hämoglobinra jellemző. A spektroszkóp segítségével azt is ki tudja mutatni a törvénszéki orvos, hogy a vizsgálat tárgyát képező vér tartalmaz-e szénmonoxidot vagy sem. Ha ugyanis a véroldathoz néhány csepp Stokes-oldatot cseppentünk és azt újból vizsgáljuk a spektroszkóppal, akkor (megfelelő ellenpróba után) határozottan megállapítható arról, hogy a színek változatlan marad, vagyis, hogy a vér szénmonoxidot tartalmaz. Ha a színek megváltozik, ami abban nyilvánul, hogy vére jellemző két csík egy vastag csíkká olvad össze, ((ami a redukált hämoglobin színekének felel meg) akkor a vérben nincsen szénmonoxid. Előfordult, hogy valakit megölték, kiraboltak és azután a bűncselekmény elpálistolása végett rágyújtották a házat. Az áldozat vérének spektroszkópiail vizsgálatát az mutatta, hogy a vérben nincsen szénmonoxid. Ebből

határozottan meg lehetett állapítani, hogy az áldozat a tűz kiűtésekor halott volt, mert már nem lélegzett.

Az orvos a röntgensugarak segítségével is támogatni tudja a nyomozást. Ki tudja mutatni a testben rekedt idegen tárgyakat pl. lövedéket, elnyelt bűnjelt. 18—20 évig terjedő életkorig a csontképződésből meg tudja határozni az életkort, csecsemőknél kb. egy heti, későbbi korban kb. három heti maximális tévedési határidővel. (Folytatjuk.)

A szolgálat nyilvántartási rendszeréhez.

Írta: TOLDI ÁRPÁD százados.

Régi törekvésünk, hogy örsparancsnokaink irodai teendőit a feltétlen szükség határán belül szabjuk meg és mentesítsük őket minden, a szolgálatvezetés hátránya nélkül mellőzhető munkatöbblet végzésétől. Minden újítás ennek a célnak a jegyében történt eddig is, de hogy a kívánt sikerrel jártak volna az eddigi kísérletek, ezt nem állíthatnók: a kérdés időszerű maradt. Sőt az örsök állandóan fokozódó, sokoldalú szolgálati igénybevétele folytán e kérdés időszerűsége napról-napra még nőtt is. Mi sem igazolja ezt jobban, mint az, hogy ma már nyíltan fel is vetődött: Vadászy őrnagy és Hollódy alezredes urak szakszerű, alapos hivatottsággal hívták fel a figyelmet erre a kérdésre.

Azzal a bajtársi felhatalmazással élve, hogy aki nem sajnálja a fáradságot, szőljon hozzá, bátorkodom én is ezek sorába állni. Talán hozzájárulhatok egy olyan megoldáshoz, amely valamennyiünk közös óhaja.

Törekedjünk az egyszerűsítésre. Az egyszerű megoldás mindig tökéletesebb, mint ugyanazon eredményt biztosító — bár tetszetős — bonyolult rendszer. Ne fordítsunk több munkát valaminek az elvégzésére, mint amennyire feltétlenül szükség van. Ez a korszerű idő- és munkamegosztásnak az elve: minden perc idő- és munkamegtakarítás nyert érték, amely tovább hasznosítható.

Amikor az irodai teendők csökkentéséhez kívánok hozzászólni, ebből az alapelvből indulok ki s tekintetbe veszem egyúttal azt is, hogy az irodai munka nem a csendőrségi szolgálat lényege, hanem csak eszköz a cél érdekében; fontos tehát, hogy kevés időt és munkát raboljon el az igazi céltól: a közbiztonsági szolgálatteljesztéstől és legénységünknek erre képesítő nevelésétől.

Egyszerűsítési rendszerem szempontjai:

1. Mindent lehetőleg csak egyszer írjunk le, mert ugyanannak ismételt leírása felesleges.
2. Amit írunk kell, írjuk röviden, de azért érthetően és szabatos magyarsággal.
3. Ne vezetessünk nyilvántartást olyan ténykedésekről, amelyeknél maga a bejegyzés ténye az eredményt illetően semminemű biztosítékot nem nyújt.
4. Adjunk egyszerű utasítást és mintát a nyilvántartáshoz.
5. Ne pazaroljuk a papírost.
6. Az ellenőrző munkában ne legyünk bizalmatlankodóan kicsinyesek.

Hogy e szempontok kitűzése nem indok nélkül való, hanem tapasztalataim készítették erre, néhány példával megkísérlem alátámasztani és azt hiszem, sikerülni fog ezek által bonyolult irodai rendszerünknek olyan képet megfesteni, hogy aki ezt látja, kell, hogy velünk azonos megállapításokra jusson. Szeretném meggyőző erővel ecsetelni e rendszer leegyszerűsíthető kinövésait, hogy érveim átüssenek a megszokottság kitaposott ösvényein és azt mondja mindenki, félretéve minden kicsinyes és alaptalan

A nagykáta-i őrök nem megy a szomszédba szórakozásért; a laktanya kertjében tekétek létesítettek, melynek megnyitására Dr. Hoffer Ferenc a járás főszolgabírája, Dr. Gulyás János kir. járásbíró, vitéz dr. Kiss Gyula gazdasági felügyelő és vitéz Balla József százados szárnyparancsnok is megjelentek.

aggályoskodást, hogy e kérdéssel foglalkozni kell. Segíteni szeretnék, nem hivatlanul bírálni. Bátorkodni fogok talán új dolgokkal is előállni, kérem ezért olvasóimat, hogy előítélet nélkül, tárgyilagosan szíveskedjenek fogadni azt, amit mondok.

1. "Azt mondtam, hogy mindent lehetőleg csak egyszer írjunk le s — ha elkerülhető — ne többször. Vegyük eddigi rendszerünk néhány esetét:

A közbiztonsági szolgálat vezényleésénél kétszer írjuk le a kivezenylés parancsát és minden adatát: egyszer a havifüzetbe, egyszer meg a szolgálati lapra, szószerint.

Lehetne-e ezen hátrány nélkül változtatni?

Képzeliük el, mennyi „jókívánsággal” halmozódik el a vasutat, ha poggyásznak feladásánál egyenként kezdenék kiállítani a nekünk járó kétpéldányú szelvényt, majd elővennének egy könyvet és abba is szóról-szóra bevezetnék szelvényeink szövegét. Talán azért nem csinálja-e a vasút ezt, hanem egyszerűen másolással ír az úrlapra néhány szót és ezzel készen is van, mert drága az ideje? — Igen, ezért. — De a mi időnk miért nem drága? — Miért érünk mi rá, hogy kétszer írjuk le szószerint ugyanazt a teljes szöveget?

Meg kell barátkoznunk a gondolattal, hogy minden feleslegesen elpocsékoljunk percünk idővesztéséig.

Ami az idigós másolást illeti, annak az időnyereségen kívül még más előnye is van, sőt mondhatnám, csak előnye van. És pedig: a szöveg teljesen azonos; egyik példány ellenőrzője a másinak. Nem lehet arra hivatkozni, mint a külön-különlésnél, hogy az egyiknél „lévedtem”; de azt sem lehet megtenni, hogy valami visszaélés vagy mulasztás esetén más példányt állítson ki a való tényeket palástolni akaró.

Térjünk át a szolgálatvezényleésnél a másolótömb-rendszerre. Hagyjuk el a szolgálati havifüzetet a közbiztonsági szolgálatok vezényleésénél.

Tömbönként vegyünk 2×50 drb számozott szolgálati lapot. Az írott példányok legyenek negyedív-, a másolatok félív-példányok. Az írott példányok pontosan megfelelnek a szolgálati havifüzet eddigi adatainak: tehát, a szolgálati lap I. részét foglalják magukba; hozzáveszem még a mostani szolgálati lap végéről a bevonulási záradékot. A másolati példányok megfelelnek az eddigi szolgálati lapnak. A lapok átluggatott széllel csatlakozzanak a tömbhöz. Minden állandó rovat legyen előnyomva.

A szolgálat vezényleése az írott lapnak tintairónnai való kitöltéséből fog állani. Tereptárgyak előírása a II. részben (tintairónnal) azonos az eddigi eljárással. Órjáratportyázásnál célszerűnek tartom a Hollódy alezredes úr által is javasolt „ford.” rövidítést alkalmazni az órjárat száma után, ha fordított sorrendben írták elő a tereptárgyakat.

Hányzik még a teljesített órák egyenkénti kimutatása. Ez a csatolt egyszerű mintán (1. minta) történjék. Minden szolgálati lap számához odaírjuk, hogy ki, hány órát teljesített. „Ehhez” az utolsó rovatban hozzáírjuk a nem közbiztonsági szolgálatok után felszámítható órák összegét; az egészet összegezzük és a kimutatást csatoljuk a szárnyhoz felterjesztendő szolgálati lapokhoz. Ezzel a közbiztonsági szolgálatvezényleéssel járó írásbeli munka be is fejeződik.

De ha valaki úgy gondolja, hogy ezzel nem takarítottam meg számottevő időt és munkát az egyéb előnyök mellett, annak íme bizonyítom, hogy megtakarítottam:

a) A szolgálati havifüzet kivezenylő parancsának

Kimutatás

az augusztusi szolgálati órákról.

Szl. szám	Kardkúti V. th. őpk.	Nagy L. th. őpkh.	Vágó V. őrm.	Csoró J. őrm.	Pállos S. őrm.	Nyírjes T. őrm.	stb. →
204	25					25	
205		32			32		
206	8		8				
207			16			16	
208		20		20			
209				12			
Ehhez:							
	8	10	6	18	22	4	
Össz.	41	62	30	50	54	45	

Sellye, 1933. szept. 1.

Kardkúti th.

őpk.

teljes szövegét és valamennyi adatát, a kelettől egészen a szolgálati minőség megjelöléséig.

b) A szolgálati havifüzet bevonulási záradékát, a szolgálati lap száma és az óraszám kivételével: ezt ugyanis a kimutatásom magába foglalja.

c) A bevonulási késelem vagy a parancstól való eltérés indokolását, mert ezt részben a járőrvezető már rávezette a szolgálati lapra, részben pedig az őrsparancsnok a szolgálati lapon bejegyezheti.

d) Rendszerem könnyű kezelése már maga is munkamegtakarítást jelent: elmarad a sok lezárás és átvitel; a nagy felületen szétszórta számok összedásával járó tévedések; a szolgálati lapok számozásának elvételéből származó zavar; az azonos szövegnek két helyen való leírásánál előforduló tévedés; a szolgálati minőségnek vagy a teljesített óráknak téves helyre bejegyzése stb.

e) De megtakarítottam azt a szakasz- és szárnyparancsnokok által igen jól ismert munkát is, ami a szolgálati havifüzet és a szolgálati lapok adatainak egyeztetésében áll, az ebből származó számos észrevétellel és igazoló jelentéssel utasítással együtt.

f) Megszüntettem a közbiztonsági szolgálat elkülönítésével azt a sok bajt, gondot és munkát, amit a havifüzetben egy-egy téves bejegyzés okozott. Pl. az őrsparancsnok elfelejtette az egyik járőrt bevonultatni és kivételesen egy másikot: most hogyan írja be a bevonulást korábbi órával? A megoldás az lett, hogy kivette az egész hibás lapot és újra leírta az egészet. Ha ott maradt a téves bejegyzés, nem járta meg a szakaszparancsnokot és a szárnyat igazoltatás, de legalább figyelemztetés nélkül.

g) Lehetetlenné tettem azt az alig ellenőrizhető visszaélést, hogy a szolgálati lap egyes példányaikat, vagy

a havifüzet bármely oldalát, akár az egészet is kicserélhessék.

h) Elértem, hogy megszűnik a gond, mekkora legyen lapszámra és terjedelemre a havifüzet. „Pótlivre” a közbiztonsági szolgálat miatt soha sem lesz szükség. Bármeckorára nő is a létszám, a tömbbel a helyzet ugyanaz marad.

i) De nem kell „Vezénylő-lajstrom” sem, mert elláthatunk minden járőrt szolgálati lappal.

A felsorolt előnyök mellett rendszeremnek hiánya nincsen a havifüzetrel szemben: a tömbben maradó eredeti példányok éppúgy felvilágosítanak mindenről, mint a havifüzet bejegyzései. Megmondják, hogy ki, hol van szolgálatban s azt is, hogy mikor vonult be, hány órát töltött szolgálatban stb.

Elgondolásom alapelvét: az egyszerűsítést követtem, de igyekeztem úgy megszabni a határt, hogy kinövés, hézag ne maradjon. Új, amit hoztam a szolgálatvezénylés terén, de ismerve jól derék őrsparancsnokaink gondterhes munkáját, úgy érzem, ezzel sikerülne könnyíteni rajtuk.

Menjünk tovább a belső, valamint a nem közbiztonsági jellegű szolgálatok nyilvántartásához. Nézzük meg, leírunk-e itt is valamit többször a kelleténél és nem lehetne-e itt is valamit egyszerűsíteni?

Csatlakozom Vadász őrnagy úrnak ahhoz az elgondolásához, hogy a belső és nem közbiztonsági szolgálatoknál csak a nevek alatt jelöljük meg a változást. Változtatok azonban rajta, mert a szolgálati havifüzetet elhagyom és egy, csupán 3 rovatos „Szolgálati napló”-val pótolom (2. minta.)

Eddig kétszer írtunk be itt is mindent: egyszer szóval, azután a rövidítéssel, a változás végeztével pedig megismételtük hasonlóan. Úgy vélem, e kétszeres írás ismét felesleges: elhagyom tehát a hosszabbat.

„Szolgálati napló”-mnak nincs bal- és jobboldala. Csak egy oldalból áll. Rövid ismertetés: az 1. rovatba beírjuk a változás napját, a 2.-ba az órát. Kezdet és vég elmaradt, mert nincs rá szükség: a bejegyzett rövidítés jelenti egyúttal a kezdetet, a befejezésnél beírt „0”, vagy ahol óra számítható fel, a beírt óraszám pedig jelenti a véget. A 3. rovatban vannak a csendőrok nevei. Ha akkorára csinálom a Naplót, amekkora pl. a Csűsz.-ünk, elfér benne kb. harminc név. A 4. rovat a „Megjegyzés”. Ennek külön rendeltetése nincs; láttaozásokra, megjegyzésekre, hivatkozásokra alkalmas.

A belső, valamint nem közbiztonsági jellegű szolgálatoknál a következő rövidítéseket használtam:

B = beteg	Fv = felülvizsgálat
Clv = cüllövészet	Gy = gyengélkedő
Elt = eltávozás	Kih = kihallgatás
Felv = felvételezés	Kh = kórházban
Fny = fenytés alatt	N = napos
Fut = futár	Szb = szabadságon

A „Szolgálati napló” az egész esztendőre szóló könyv, tehát nem kell havonként előterjeszteni. Felesleges az előterjesztés, mert csak olyan adatokat tartalmaz — a napos szolgálat és az eltávozás kivételével —, amiről az előjáró parancsnokság úgyis tud. Ha valaki beteg vagy gyengélkedő, ezt jelenti az őrs sommás jelentésben, az orvosi bizonyítvány vagy gyengélkedőkönyv-kivonat csatolásával, de iktatja is mindkét esetben még ezen felül. (Egy gyengélkedés csak magán az őrsön négy helyen van bevezetve: iktatókönyv, sommás jelentés, gyengélkedőkönyv és a szolgálati havifüzetben; készül még egy kivonat is a

A könyv külső címe: „Szolgálati napló 1934.”

2. minta.

Belső oldalak:

Január.

A szolgálati vagy változás		Munkatársak										Megjegyzés	
napja	órója	Kis Pál th. öpk.	Tóth János th. öpkh.	Nagy Imre őrm.	Szalai Gyula főrm.	Cserő János főrm.	Pállos Pál őrm.	Tel. Tamás őrm.	Pap Zoltán őrm.	Kovács Gergely es.	Szék Imre őr.		Szamos Gábor pbes.
		Szb			B	N	Fny		Ell		Kb	Vez	Által
1	2	3										4	
1.	8	0							0				
	13			N		O							
	20								Áth.				
	24												Bev.
2	6	Civ.	Civ.		Civ.		Civ.						Civ.
	10										0		
	18	1 1/2	2 1/2			3		3					3
	19			0					N				
3	6												
	10												
	12							0					
	12			Relv									
	13							0					N
	22			3									
4	6					0							
	13					N							0
↓ Jan. 31-ig													
(Ez a lezárás)													
Összesen:		1 1/2	2 1/2	3		9		3					3
Álltél:												Vez.	

jelentéshez. — Az irodai munkának e másik ágához legközelebb kívánok hozzászólni.)

Célvizetést a szárnyparancsnokság tartja.

Eltávozásnál a kiállított engedélyjegyeket az őrs a hónap végén a szárnyunk előterjeszti.

Felvételezés parancsra történik.

Fenyítést az előjáró szabja és tölteti ki.

Futárszolgálatot parancsra és parancsnoksághoz teljesít az őrs.

Felülvizsgálat szolgálati úton intéződik.

Kihallgatást az előjáró parancsnokság tartja.

Szabadság engedélyezése szolgálati úton történik.

A „Szolgálati napló”-t minden hónapban le kell zárni: a felszámított órákat egyenként össze kell adni, az átmenő változásokat pedig át kell vinni a következő hónapra.

A felszámított órákat az 1. mintán lévő „Kimutatás”-ba kell beírni és hozzá kell adni a közbiztonsági szolgálat-tal teljesített órákhoz.

Hiányzik-e a Naplóból valami, ami benné volt a havifüzetben vagy amire még szükség lenne? — Azt hiszem, minden benne van. S emellett egyszerű is a csupán három rovatával.

Mennyi munkát és időt takarítok meg e Naplóval és mik az előnyei még:

a) Megtakarítom az eddigi havifüzetnek csaknem az egész baloldalát, vagyis a belső és nem közbiztonsági jellegű szolgálatok bejegyzésének teljes szövegét, a kelet és óra kivételével: a munkának tehát több, mint a felét.

b) Megtakarítom a havifüzet baloldali átvizsgálásának azt a munkáját, amely a bejegyzett adatok alaki ellenőrzésében állott: lényegiről nem igen beszélhetünk, mert a bejegyzések — mint előbb felsoroltam — szolgálati úton elintézett tényeket tartalmaznak.

c) Megtakarítottam a havonkénti ellenőrzési munkát, mert a Naplót — éppen az előbbi okból — előterjeszteni nem kell.

d) Előnye a Naplónak, hogy nem havonként jól-rosszul összefűzött lapokból áll, hanem bekötött könyv, mely esetleg évekig elegendő.

e) Állandóan az őrsön van s nem fordul elő — mint a havifüzetrel történik —, hogy a keresett példányt éppen felterjesztették.

f) Könnyen kezelhetősége és áttekinthetősége.

g) A papirosnak is több, mint felét megtakarítottam és az is előnye, hogy

h) lapjai nem vehetők ki és nem cserélhetők ki.

Az állományváltásnál azonosan járok el, mint az előbbieknél. Ez bővebb magyarázatra és indoklásra nem szorul. Előnyei ugyanazok. Itt azonban előtérbe lép még az is, hogy a Napló — hiteles könyvalak lévén — valóban az állományvezetés által megkívánt naplójelleggel bír.

Itt a következő rövidítéseket használom:

Áth = áthelyezték

Bev = bevonult

Lsz = leszerelt

Mh = meghalt

Vez = vezényelték

Az általam kitűzött következő szempont az, hogy röviden és magyarosan írjunk. Ez nem tartozik a kérdés lényegéhez; a nyilvántartásnál különben is csak másodrangú. De mivel az általam kitűzött szempontokat az őrsök egész írásbeli munkájánál kívánom érvényesíteni, felvettem.

E résznél csak az új szolgálati lapoknál használt szövegekről lehet szó. Javasolom a keltezéseknél mindenütt elhagyni az „évi” és „hó” szavakat. — A „6h” nagypihenő helyett a „6ó” írását javaslom, mert ez a helyes, ha időtartamot akarunk kifejezni; előbbi inkább azt jelenti, hogy „hat óraker” nagypihenő. Ugyanigy „2h” les helyett „2ó” les a helyesebb. Az általam tervezett új szolgálati lapon „A járőr által önbuzgalomból intézett ügyek” helyett „A járőr által kezdeményezett ügyek”-et írnék. Helyesnek tartanám azt is, ha a „Parancs” rovatba magyarosan írának a parancsot: főnévi igenévvél való parancsolás nem magyaros. Ehelyett pl. „Gödön az országos vásáron felügyelni”, magyarosabb ez lenne: „Gödön felügyelje a vásárt”, vagy „Gödön vásártügyelet”, ez rövid és megfelel.

Itt azokat a nyilvántartott ténykedéseket illetően, amelyeknél a bejegyzés tényének kimutatható haszna nincsen, teljesen egyetértek Hollódy alezredes úrral, midőn mérlegelőnek tartja, hogy az oktatás, gyakorlat és ruhavizsga bejegyzését nem kellene-e mellőzni és gondolkodva efelett, csakis arra a megállapodásra jutok,

Az őrzőjárat derekán.

hogyan ezeket célszerűbb elhagyni, mint megtartani. Az a tény, hogy az őrsparancsnok átírja pontonként az oktatási anyagot, a „Tananyagbeosztás”-ból a havifüzetbe, az oktatás jobb eredményéhez nem járul hozzá. Az őrsparancsnoknak kötelessége, hogy alárendeltjeit rendszeresen oktassa; ha kötelességtudó, derék őrsparancsnok, akkor oktat enélkül is.

Az oktatás némi ellenőrzését szolgálja különben az őrsökön lévő „Vizsgalap” is. A gyakorlattal és a ruha-vizsgával hasonlóan állunk: itt is sokkal több okot lehetne felhozni a bejegyzés ellen, mint érveket mellette.

Fentieket a tervezett „Szolgálati napló”-nál már figyelembe vettem és abban már el is hagytam ezeket.

A nyilvántartási rendszer egyszerű utasítását és mintáját úgy képzelem el, hogy küszöböljünk ki mindent, amit félre- vagy többféle módon lehet magyarázni és legszigorúbban vegyük elejét minden önkényes magyarázat, egyéni ízlés és külön „irányelvek” kiadásának: szögezzük le, hogy mit követelünk és óvjuk meg az őrsöt attól a bizonytalanságtól, amit az egymástól eltérő kívánalmak és szokások teremtenek. Nem lehet a nyilvántartási munkának az a célja, hogy az őrsparancsnok figyelmét teljesen leküsse és őt külön fejtöresre készítse, vajjon hogy is kell ezt vagy amazt bevezetnie, hogy mintaszerű legyen. Az ilyen munkánál elsikkad a lényeg.

A papirosmegtakarítás velejár az egyszerűsítéssel.

Azt mondtam, ne legyünk a nyilvántartási teendőik ellenőrzésében kicsinyesek: ne merüljön ki főtevékenység-

günk az alakiságok ellenőrzésében s ne foglalkozzunk — mondhatnám legtöbbit — apró-cseprő alaki hibákkal. Az őrsök érdemi munkájának nem a nyilvántartások képezik a hű tükrét, hanem a papiroson nem szereplő eredmény: az őrskörlet állapota, az oktatás színvonala, a legénység szakképzettségének fejlődése, a nyomozói munka, a katonai nevelés és kiképzés eredménye, a legénység csendőri értéke stb. Ez utóbbiak azok az értékek, amit gyarapítanunk kell: ezekkel foglalkozzék minden előljáró legelső sorban és legyen segítségére alárendeltjeinek szakavatott irányító munkával.

Még valamit: az ellenőrzési munka alapját ne a bizalmatlanság képezze, hanem a céltudatossággal párosult hasznosság, a nyitott szem és a tiszta ítélet. Igaz, hogy elhelyezésünk hozzájárul ahhoz, hogy ez a bizalmatlanság kifejlődhetik, de rendszerré fejlődnie nem szabad, mert az érdemi munkától rabolja el az időt. Helyesebben tesszük, ha nem azt gondoljuk a távoli alárendeltről, hogy csak akkor fog dolgozni, ha munkát adunk neki, hanem ha bízunk kötelességtudásában, ha önállóságra neveljük, ha egyéniségét és munkakészségét irányításunk és ellenőrzésünk mellett kialakulni hagyjuk.

Minden újítás az irodai munka terén csak akkor lesz igazán értékes, ha oly egyszerűvé és könnyűvé teszi a teendőket, hogy azok az őrsparancsnokot nem kötik túlzott mértékben az íróasztalhoz, hanem meghagyják egész munkaejét, képességét és buzgóságát az érdemi munka részére.

Munka után édes a nyugalom.

KATONAI ISMERETEK.

A 31. M. golyószóró.

A golyószóró (gsz.) szükségességének felismerése és jelentőségének értékelése még a világháborúból kelteződik. Az akkor szerzett tapasztalatok a felfegyverzés korszerűsítésének keretében a gsz. kérdés végleges megoldását is előtérbe tolták. A puskásszázad korszerű felszerelésének alapkövetelménye, hogy nagyteljesítményű, a hadi alkalmazással szemben kevésbé érzékeny gsz.-val legyen el látva.

Az elmúlt tizennégy év alatt a hadianyaggyárak számtalan gsz. típust gyártottak. A hosszas kísérletek nyomán a gyártási technika mindjobban tökéletese-

dett s az utóbbi években már oly szerkezetek kerültek gyakorlati kivitelre, melyek tökéletes megoldásuknál fogva már alkalmasnak mutatkoztak a rendszeresítésre.

A sikerült típusok között legjobbnak véleményezett 31. M. gsz. oly önműködő lőfegyver, melynél a mozgó részek visszataszítását, a hüvely kihúzását és kivetését, a zárrugó megfeszítését, majd a visszataszított alkatrészek előretolását (s ezzel egyidejűleg a töltést), a fegyver elsütését a lövésnél, illetve annak következtében fellépő erőк végzik el (súlya kb. 10 kg.).

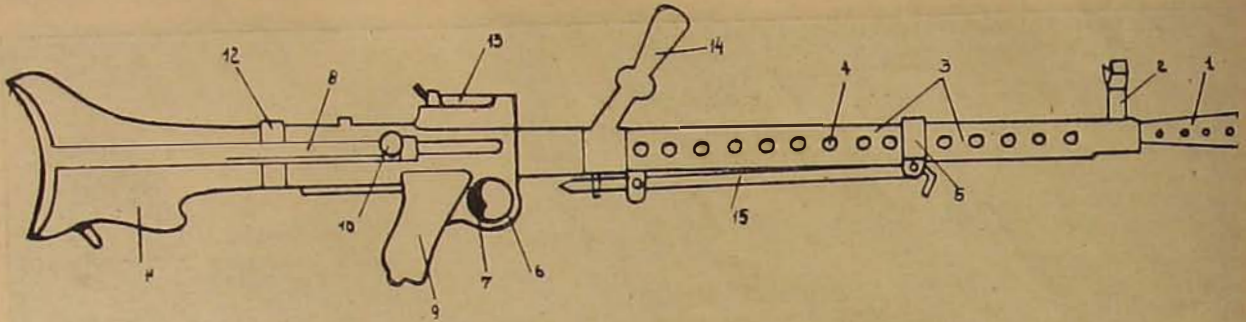
A gsz. főbb részei: 1. cső, 2. irányzék, 3. závarzat, 4. tok a markolattal, 5. elsütő berendezés, 6. csőköpeny a villaállvánnyal, a hordfogantyúval, a célgömbtökével és a tüzejtővel, 7. tusa, 8. tár.

A csövet a levegő hűti, tehát gyorsan felmelegszik, ezért a tartós sorozattűz felső határa 250 lövés. Tartós tüzelésnél 250 lövés után tüzszünetet kell tartani, hogy a cső lehülhessen, vagy pedig csövet cserélünk (500 lövésen túl a cső izzani kezd).

*Irányzék*a méteres beosztású. Alapirányzék 100 m. legmagasabb irányzék 2000 m. Az irányzék-távolság 100 m-ként emelkedik.

Závarzat részei: a) zár, b) zárhüvely a reteszelő részszel, c) ütőszegvezető, d) ütőszeg, e) zárrugó.

A tok belső részében vannak elhelyezve a működő al-

1. ábra.

1. Tüzrejtő. 2. Célgömbtalp. 3. Csököpeny. 4. Cső. 5. Villaállvány tartógyűrű. 6. Sátorvas. 7. Billentyű. 8. Töltőtollatlyú. 9. Markolat. 10. Gomb. 11. Tusa. 12. Biztosítógyűrű. 13. Irányzék. 14. Horáfogantyú. 15. Villaállvány felesatolva.

katrészek. Alul van a markolat, melyet a lövő jobb kezével fog át.

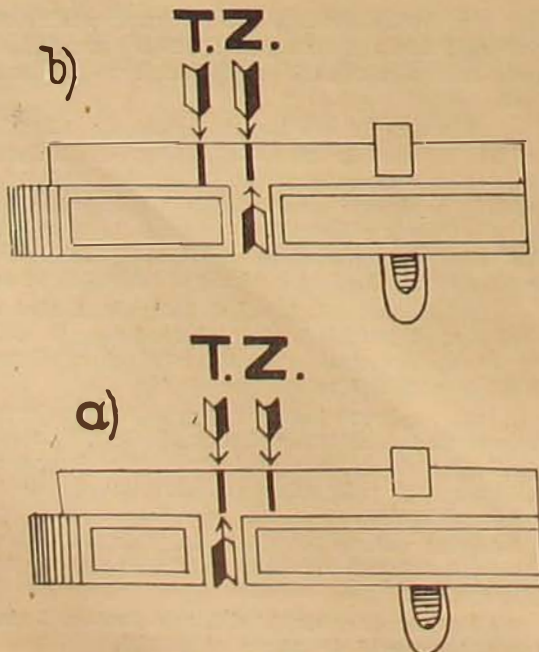
Az elsütőberendezés 16 alkatrészből áll. A billentyűvel a lövő egyes lövést és sorozattüzet adhat le. Ha a lövő mutatójával a billentyű felső végére gyakorol nyomást, akkor a gsz. egyes lövést, ha alsó végére gyakorol nyomást, akkor sorozattüzet ad le.

A csököpeny a cső vezetését és felvételét végzi. A cső a hűtés végett áttörétekkel van ellátva. A villaállvány a gsz. hordása közben a csököpenyre van felhajtva. (L. 1. ábra.) Innen előre csaptatva, a gsz. feltámasztására szolgál. A gsz. a feltámasztott állványon 45 fok alatt oldalra forgatható. Az állvány belső lábai kihúzhatók, így a lövő a gsz.-val különböző magasságból tüzelhet.

A tusán van elhelyezve a forgatható biztosító gyűrű. Az acélbádogg tárban 25 darab töltény fér el. Belsejében van elhelyezve az adogató lemez és a tárrugó, mely ezt állandóan felfelé nyomja.

A gsz. megtöltése:

A lövő a biztosító gyűrűt tüzelési helyzetbe állítja, (L. 2. ábra), a töltőtollatlyút gombjánál fogva jobb kezével teljesen hátra húzza, majd előre visszatolja.

2. ábra. a) tüzelésre kész. b) biztosítva.

Ezután a bal kézzel megmarkolja a tárat, lehajtja a porfedelet, a tárat a töltőrészbe illeszti, majd addig kanyarítja hátra maga felé, míg a tártartó kattanasát nem hallja.

Tüzelés:

A billentyű felső részére gyakorolt minden egyes nyomásra a gsz. egy-egy lövést ad le. Ha a lövő a billentyű alsó részét maga felé húzza, a gsz. mindaddig önműködően tüzel, míg ez a nyomás meg nem szűnik, amíg töltény van a tárban, vagy lamíg akadály nem áll elő.

A gsz. kiürítéséhez a tártartó kamóját a lövő benyomja és a tárat előre tolja.

A gsz. működése:

Töltéskor a hátrahúzott töltőtollatlyúval együtt hátrafelé mozog a cső, a zár, a zárhüvely és a reteszelő rész. Ez az együttmozgás kb. 10 m/m út megtétele után megszűnik, kezdetét veszi a kireteszelődés, mely kb. 20 m/m. után befejeződik, vagyis akkor a cső, a zárhüvely és a reteszelő rész nyugalmi helyzetben marad. A szabadbádd vált zár a töltőtollatlyú húzása következtében tovább mozog hátra és az elsütő-berendezés részeinek működése következtében a gsz.-t felhúzza. A tárban levő külső töltény a tár felerősítése alkalmával fenekével már részben a zár feje alá került. A billentyű elhúzásakor a zár rugó nyomásának hatása alatt a zár az ütőszeg részével előre siklik, a külső töltényt a töltény-ürbe taszítja s midőn a csövet eléri, az előre csapódó ütőszeg a töltényt elsüti. A töltény elsütése alkalmával a fellépő hátralökő erő a mozgó alkatrészeket a csővel együtt visszahúzza, beáll a kireteszelődés. Ezután a kilőtt hüvelyt a zár magával viszi s azt a kivető segítségével a kivetőre át jobbra kiveteti. Sorozattüznél a billentyű sorozattüzzel állított részének szerkezeti berendezése következtében az elsütőberendezés részeinek működése úgy van szabályozva, hogy a zárat nem fogja meg az egyes lövések után, hanem az a rugó hatására újra előre siklik.

Csőcsere:

A lövő a biztosító gyűrűt tüzelési helyzetbe állítja s a zárat a töltőtollatlyú gombjánál fogva hátra húzza. Ezután a biztosító gyűrűt biztosított helyzetbe tolja.

A biztosító emeltyűt teljesen lenyomja, a tusát kb. 70 fokkal balra elfordítja és a tusát a tokból hátra kihúzza.

A csőtorkolat emelése vagy süllyesztése után a zárhüvellyel és reteszelő résszel együtt hátracsúszó csövet megfogja és kiveszi a tokból.

A zárhüvellyel és a reteszelő résszel ellátott tartalékcsövet a gsz.-ba helyezi és a tusát a tokba erősíti.

A közzgazdálkodásról.

(Befejező közlemény.)

A háború előtt az országnak majdnem valamennyi csendőrsőre a kávé egy fiúmei cégtől vásárolta nagybani áron, ötkilogrammos zsákoeskákban; sokkal jobb és olcsóbb kávékat kaptak így, közvetlenül Fiúméből, mintha azt a szemben levő fűszerestől vásárolták volna, mert a fiúmei cég azt a tömeges rendelésre való tekintettel, nagybani áron tudta szállítani. Egyáltalán minden gyarmatárut, még a postaköltség beszámításával is, olcsóbban lehetne beszerezni, ha azt minden örs egy és ugyanazon megbízható cégnél vásárolná, mintha falusi szatócsoknál veszi, akik már negyed- vagy ötödizben nyernek az illető árun s azonkívül a mérésnél sem mindig pontosak.

A legtöbb közzgazdálkodásban a nehézségeket a forgótőke hiánya okozza. Ezt kölcsönvéssel sem lehet mindig elintézni, mert kölcsönt még magas kamat ellenében is nehéz kapni, másrészt pedig, mert az örs minden fordulhat akárkihez kölcsönért s nem kötelezheti le magát olyan valakinek, akinek jóhiszeműségéhez aggály férhet. Okvetlenül szükséges volna valami országos szervezetre, amely az örsökön a közzgazdálkodásoknak a zavartalan vezetéséhez szükséges szerény hiteligenyeit a lehető legolcsóbb kamattal mellett kielégítené. Ez a feladat a létesítendő csendőrségi takarékegyletre vár; a takarékegylet volna hívva arra, hogy a csendőrök megtakarított pénzét megfelelő módon — többek között a közzgazdálkodásoknak való kölcsönadás útján is — kamatoztassa. Ma az a helyzet, hogy még olyan közzgazdálkodások is, amelyek becslés szerint jól, sőt igen jól állanak, nem rendelkeznek annyi készpénzzel, hogy egy távozót kifizethetnének.

Elsősorban ahhoz van szükségük a gazdálkodásoknak befektetésre, hogy télire minél több mindent tudjanak idejében vagyis akkor eltenni, amikor a főzelék, stb. legolcsóbb. Zöldbab, káposzta, tökkáposzta, paradicsom, uborka, paprika, bab, lencse, borsó sohasem lehet elég, az ilyen főzelékek télen igen megkönnyítik a közzgazdálkodás vitelét. Sok főzőnkényelemszeretettől nem foglalkozik szívesen a téli eltevéssel, az ilyet a gazdálkodásvezetőnek kell reászoritania. A befőtt eltevése drága s bizonyos tekintetben lukszus is, mert férfiember nem igen szereti.

Fát, szénét nyáron kell vásárolni. Az ölfá az erdőn lényegesen olcsóbb, mint a piacon. a rözse, gallyfa jó nyári tüzelő. Amelyik örs teheti, jól teszi, ha petróleum-főzőkályhát vásárol; reggelhez, egyszerű ebéd megfőzéséhez igen jó és takarékos. Ma már olcsó pénzért jó petróleum-kályhákat lehet kapni. A szén közvetlenül a bánvából vagóntételben rendelve sokkal olcsóbb, mint helyben vásárolva; egy vasútállomás környékén levő több örs közösen is rendelhet szénét s még így, fuvarköltéssel együtt is olcsóbban jönnek ki, mintha kereskedőnél vásárolják.

Minden közzgazdálkodásnak ajánljuk, tartson mindig készletben néhány doboz konzervet. Akár közönséges katonai konzervet, akár pedig különlegesen elkészítetteket. Váratlanul bevonuló járőrök hármikor. éjjel is meleg ételhez jutnak a konzervek révén, a csendőrök maguk is szívesen visznek magukkal néha egy-egy konzervet szolgálatba, ha a gazdálkodásban hozzájuthatnak, természetesen ármegtérítés ellenében. A konzerv akármeddig eláll s csak annyit kell belőle tartani, amennyi el szokott fogyni. Sokszor a nők is szívesen vásárolnak egy-két konzervet a közzgazdálkodástól, ha van.

A közzgazdálkodás számvitele szempontjából fontos, hogy a gazdálkodásvezető minden hónap elején elkészítse a költségvetést, s megállapítsa, hogy a gazdálkodás viteléhez körülbelül mennyire lesz szüksége, illetve, hogy a rendelkez-

Csöke László törzsőrmester végezte el legjobb eredménnyel a most végződött őrsparancsnokképző tanfolyamot.

zésre álló anyagiak mellett mit és hogyan lehet főzetni. Az étlapot egy hétre előre kell megállapítani; ebbe célszerű a gazdálkodás tagjait is bevonni, de rögtön ki is kell számítani, hogy az étlap előállítására nem haladja-e meg az összeget, ami a napibetétek révén rendelkezésre áll.

A gazdálkodási könyvet pontosan kell vinni s abba minden bevételt és kiadást még az esedékesség napján be kell vezetni. Arra az esetre, ha mégis előfordulna, hogy a gazdálkodásvezető valamilyen akadályoztatása következtében a gazdálkodási könyvet nem tudná azonnal elintézni, célszerű egy dobozt tartani és minden számlát, nyugtát stb. abban megőrizni. Így nem fordulhat elő, hogy ilyen számadási okmány elkallódjék, míg ha azokat a gazdálkodásvezető a zsebében hordja, megtörténik. Hó végén a vásárlási könyvecskében nemesak az összeadást kell ellenőrizni, hanem azt is, hogy a mennyiségek helyesen vannak-e bevezetve és hogy az egységárak alapján az egyes összegek helyesen vannak-e kiszámítva, mert a kereskedők rendszerint itt szoktak tévedni. A kereskedésből hozott dolgokat célszerű időnkint ellenőrzés céljából utánamérni.

Külön kell megemlékeznünk a gazdálkodás ügyvitelének egyik lényeges mozzanatáról: a becslésről. A közzgazdálkodásnak s tehát a tagoknak is fontos érdekeik fűződnek ahhoz, hogy a becslés minden melléktekinetttől függetlenül, reálisan történjék, mert a tagok csak így kaphatnak tiszta képet vagyonuk állásáról. Szabályként lehet felállítani, hogy mindazt, amit a gazdálkodás maga nevelt, termelt vagy természetesen a rendes piaci árnál 20 százalékkal olcsóbban kell becsülni. Önmagukat átadják, sőt csalják meg a részesek, ha a gazdálkodás vagyonát túlbecsülik vagy ha kevesebbre értékelik annál, amit ér. A gazdálkodás túlbecsülése rendszerint olyankor szokott történni, ha a részesek osztalékot akarnak kapni, az aláértékelés pedig, ha a napibetétet fel akarják emelni. Az utóbbi eset persze ritkábban fordul elő, mint az előbbi. De az már gyakoribb eset, hogy egy részes tagnak a kiválása vagy új tag felvétele esetén a becslés kétféleképpen történik: a régi tag

kiválása alkalmával a gazdálkodás vagyónát aláértékeli, hogy ne kelljen nagy vagyónrészt kifizetni, amikor pedig új tag jelentkezik, akkor a gazdálkodást is felbecsülik, hogy az új részesnek minél nagyobb részesedést kelljen befizetnie. Mind a két eljárás nemcsak kapzsi, de bajtársiatlan is; jó örsparancsnok ilyesmít nem tűr meg az örsen.

Az étkezés szempontjából legjobb mindig egy bizonyos középúthoz alkalmazkodni. Természetes, hogy az étkezésnek jónak és bőségesnek kell lennie; tápláló és kiadós étkezés nélkül nem lehet a szolgálat ellátásához szükséges erőállapotot fenntartani. Amilyen hiba a túlbő étkezés, olyan hiba az indokolatlan takarékoskodás és a legelembb szükségletek megvonása is, ami esetleg csak azért történik, hogy minél nagyobb legyen az osztalék.

Az étlap összeállításánál nem lehet valamennyi csendőrnek az ízléséhez alkalmazkodni; az egyik ezt szereti, a másik amaszt, de ez nem ad jogot senkinek arra, hogy az étkezést bírálgassa. Különösen tartózkodni kell attól, hogy valaki az étkezést evés közben az asztalnál bírálja; jól nevelt ember ezt nem teszi. Ha valaki nem szereti is az asztalra került ételt, vagy ha kifogása van az elkészítés módja ellen, annak ott, a többiek jelenlétében és evés közben sohasem szabad kifejezést adni; ez tapintatlanság a többi bajtársal szemben, akik az ócsárolt ételt esetleg éppen szeretik. A finnyáskodó válogatásról pedig le kell szokni; ezt manapság már csak egészen elrontott, elkényeztetett gyermekeknek szokták az erélytelen szülők elnézni, csendőrnek semmiesetre sem való. Gondoljon mindenki a polgári életére s reá fog jönni, hogy ott bizony kevesen engedhetik meg maguknak a fényűzést, hogy jó és ízletes ételek között pusztán szeszélyből válogassanak.

Az étkezés mindig az ebédlőben, illetve az erre kijelölt legénységi szobában, terített asztalnál történik. Terített asztalnál, konyhában stb. még akkor sem szabad étkezni, ha az örsön egy csendőr csak egyedül van is otthon. Az asztalfőn a jelenlévők legidősebbjének van helye s ha ő nincsen otthon, vagy az étkezésen nem vesz részt, a helyét nem illik elfoglalni. Általában legyen meg mindenkinek az állandó helye az asztalnál. A legidősebbnek kötelessége figyelemmel lenni arra, hogy étkezés közben mindenki betartsa az illető szabályait, a fiatalabbakat taníttatnia kell az étkezés illetémi külsőségeire, a kés, villa tartására, étkezés közben való magatartásra, a társalgásra stb. A legidősebbnek kötelessége arra is ügyelni, hogy az ételt senki ne bírálgassa és egyáltalán, hogy étkezés közben hibák és ízléstelenségek elő ne forduljanak. Dohányozni és az asztaltól felállani csak akkor szabad, ha a legidősebb már reagyuított vagy felállott, illetve, ha erre az engedélyt megadta. Étkezés közben is betoppanhat bárki az örsre s abból, amit akkor lát, következtetéseket vonhat le az egész örsre és a csendőrökre.

Az úgynevezett tarisznyázás a legtöbb közzgazdálkodásban nem lehetséges, de nem is célszerű. Rendszerint nézeteltérésre ad alkalmat, mert az egyik részes több kiszolgálót teljesít. A másik kevesebbet, a tarisznyázott élelmet és annak értékét pedig nem lehet dekára-fillérre kiszámítani. De ettől eltekintve is, az élelmiszer beszerzése ma sehol sem okoz nehézséget az örsjáratokban, nincs tehát értelme, hogy a járőrök magukkal cipeljék a táskafélmét, amelynek egyébként a járőrtáskában sokszor nincs is elég helye. A tarisznyázás hiányának azonban nem szabad

ingyenellátáshoz vezetnie; annyira még nem vagyunk, hogy a szolgálatban álló csendőrnek ingyenélővé kellene válnia.

Még egynehány tanács a gazdálkodások számára:

Ahol csak lehet, létesítsünk a laktanya előtt, vagy az udvaron virágokertet, lugast. Az egész laktanyának barátságosabb, otthoniasabb külsőt ad néhány ágyás virág, a lugas pedig lehetővé teszi, hogy nyáron a nap legnagyobb részét szabadban töltsük. A kis munkáért, amit a virágok vetésére, gondozására kell fordítani, bőségesen kárpótol a gyönyörűség, amit okoznak. Idegen laktanyákban első pillantásra feltűnik azok kietlensége, pusztasága. ha hiányzik az udvarukról a megszokott virág.

A virág azonban egymagában nem elég, sőt kivívó is lehet, ha mellette nem tart az örs a házatáján tisztaságot. Vidéken általában meg szokták az emberek figyelni a csendőrlaktanyákat s mindig dicsérően emlékeznek meg azok tisztaságáról. Főként az udvar és a laktanya előtt járda van kitéve a lakosság bírálatának. Ezeknek tisztántartását rendszerint az örsfőzőnő szokta végezni, akinek az örs fiatalabb tagjai segédkeznek. Az udvart a csendőrök maguk is rendbentartják, de a járdát és ahol a szabályrendelet megköveteli, az utcát ne a csendőrök seperjék, hanem a főzőnő, vagy ha ő nem érne rá, fogadjanak erre a célra egy gyermeket, aki azt naponta elvégzi. Semmiféle munka nem szűgyen ugyan, de mi mégsem vagyunk mellette, hogy csendőrök nyilvánosan testi munkát végezzenek.

Ez azonban — mint már fentebb is említettük — nem jelenti azt, hogy a csendőrök a laktanya falain belül is mással végeztessek, amit maguk elvégezhetnek. Napszámost csak olyan munkára kell fogadni, amit az örs tagjai valóban nem tudnak elvégezni. Még inkább áll ez az állandó szolgatartásra. Csak magas létszám mellett indokolt a szolgatartás, amikor nagy laktanyát kell rendbentartani s amikor a közzgazdálkodás is olyan nagymértékű, hogy annak tennivalóit, s különösen a nehezebb munkákat az örsfőzőnő nem képes egyedül elvégezni. Kisebb laktanyákban inkább végezzük el a munkát magunk s azt az összeget, amit a szolga tartására fordítanánk, fordítsuk az étkezés megjavítására.

Általában óvakodni kell attól, hogy túlságosan elkényelmesedjünk és a testi munkától irtózzunk. Az olyan csendőr, aki nem szeret dolgozni, rendszerint azt szokta felhozni, hogy a csendőr tekintélyével nem fér össze a testi munka végzése, holott a valóságban a dologtalanságát próbálja a tekintéllyel leplezni.

A tisztaságra főképpen a konyhában ügyeljünk, mert az étkezésünk ott készül s a főzőnő hiába igyekszik ott rendet és tisztaságot tartani, ha a gazdálkodás tagjai ebben nincsenek segítségére. Ha elkerülhető, ne mosakodjunk a konyhában, de tiltsuk meg ott a lábbelítisztítást, vagy ruhatisztítást is, mert a felszálló por mindent belep. Ahol csak lehet, a mosást és a vasalást sem kell a konyhában végeztetni, szennyes lábbelit és fehérműt pedig semmi körülmények között nem szabad a konyhában tartani. Erre a célra a bőrdöskamra szolgál.

Mosáshoz a mosnivalót darabszám szerint a gazdálkodásvezető adja át s ugyancsak az ő kötelessége a mosnő ellenőrizni, hogy nem mos-e tiltott módon, kefével, vagy pedig klórmésszel, ami a fehérműt hamarosan tönkreteszi.

Nézeteltérések elkerülése végett legcélszerűbb a gazdálkodásnak a részleteiben is pontosan a Határozványok rendelkezéseivel alkalmazkodni és egymás között semmiféle külön megállapodást nem kötni. Így pl. hogy az előírt időnél később bevonuló járőrök is meleg étkezést kapjanak, hogy a reggelin, ebéden és vacsorán kívül a tagoknak tífzrai

A Népszövetség közhíttelre csak úgy tehet szert, ha maga áll a békerevizió élére s azt meg is valósttja.

GABRIEL WELLS, amerikai író.

vagy uzsonna is járjon stb., mert az ilyesmi mindig nézeteltérést okoz. A Határozványokat a beérkező számtalan javaslat alapján, valamint a gyakorlatban előforduló esetek figyelembevételével, tapasztalati alapon szerkesztik, azért annak a rendelkezései gyakorlati szempontból is mindig legjobban megállják a helyüket, még ha itt-ott a helyi viszonyok mellett az azoktól való eltérés lehetségesnek látszik is.

A gazdálkodásvezetőnek arra kell törekednie, hogy a szükséges készletekkel a gazdálkodás mindig el legyen látva s hogy a rossz háziasszonynál szokásos szomszédtól való kölcsönkéréseket el lehessen kerülni. Szegényes dolog az, amikor az örsfőzőnő a szomszédba jár tojást, rizst, citromot stb. kölcsönkérni; ha a szomszéd szívesen ad is, az ilyesminek híre megy s nem növeli a csendőrök tekintélyét. Ezt még a laktanyában lakó nőkkel szemben is kölcsönösen kerülni kell. Ettől eltekintve is, arra kell törekedni, hogy a laktanyában lakó nőkkel a közgazdálkodásnak semmiféle közös tulajdona ne legyen; sertések, baromfi, kert stb. mind pontosan és határozottan el legyen egymástól választva. Ez a legbiztosabb és legbiztosabb dolog, amiből nem keletkezhetik félreértés, nézeteltérés.

Ha tisztai előljáró vagy feljebbvaló érkezik az örsre, az ellátással, utánajárással és szíveséggel is kifejezésre kell juttatni a ragaszkodást, amivel vele, mint előljáróval, vagy feljebbvalóval szemben tartozunk. Nem szabad elfelejteni, hogy a tisztai előljárók sok örsön megfordulnak, azok között összehasonlításokat tesznek s első pillantásra meg tudják különböztetni azt az örsöt, ahol jó a közgazdálkodás és ügyes az őrsparancsnok meg a gazdálkodásvezetőtől attól, ahol a gazdálkodás vezetése helytelenül történik. Az előljáró vagy feljebbvaló ellátása alatt természetesen nem kell szükségtelen dinom-dánomot érteni, nem a fogások számán, hanem az ételek gondos elkészítésén és a kiszolgálás körül tanusított figyelmen múlik, hogy az előljárót szívesen fogadjuk-e, vagy sem. Legélszerűbb az előljárót megkérdezni, hogy nincs-e az étkezést illetően különös parancsa. Ha ugyanazt kéri, amit a legénység eszik, akkor főzessük is ugyanazt, amit aznap főzöttünk volna, ha az előljáró nem volna az örsön, hiszen az előljáró éppen azért mondta, hogy a legénység étkezéséből akar enni, mert meg akar győződni, hogy a legénységnek milyen az étkezése. Ha az előljáró azt mondja, hogy a legénység étkezésében kíván részt venni és mi mégis különleges étkezést főzünk neki, amelyet legfeljebb ünnepnapon szoktunk enni, csak önmagunknak ártunk, mert az előljáró azt hiszi, hogy mindig ilyen jól étkezünk s akkor nem szabad csodálkoznunk, ha a becslés vagy a napibetét megállapítása alkalmával ennek a tapasztalatának megfelelően dönt.

Ha az előljáró vagy feljebbvaló külön étkezést rendelt, azt készíttessük el, de természetesen számítsuk fel az azzal kapcsolatban felmerült kiadásainkat és a számlát az előljáró eltávozása alkalmával mutassuk be. Semmi esetre sem szabad előfordulnia annak, hogy az előljáró által külön rendelt étkezésre a közgazdálkodás rájárjon; ilyen kedvezmények elfogadására az előljáró nincsen reászorulva. A kiszolgálást mindig az örsfőzőnő végezze, aki előtt ilyenkor mindig tiszta fehér kötény legyen. Piszkos, konyhai ruhában felelőtlenül örsfőzőnő gusztyustalan.

De nemcsak az örsön megjelenő előljárókat és feljebbvalókat, hanem az átvonuló bajtársakat is szívesen kell fogadni. Az nem elég, hogy az általuk befizetett napibetét ellenében étkezést adunk nekik, hanem magánapibetét ellenében étkezést kell velük, hogy szívesen tartásunkkal is éreztetnünk kell velük, hogy szívesen látjuk őket s nemcsak kényszerűségből adunk nekik el-

látást. Gondoljunk arra, hogy holnap mi is átvonulók leszünk valahol s nekünk is jól esik, ha szíves, barátságos fogadtatásra találunk. Főképpen olyan örsökre áll ez, ahol nincs külön átvonulószoza s ahol tehát az átvonulókat az örsbeliektől nem lehet elkülöníteni.

A gyakorlat folyamán körülbelül kialakultak azok a kérdések, amelyek a közgazdálkodásokkal kapcsolatban központi szabályozást igényelnének és amelyeket a kiadás alatt álló új előírás a lehetőség határain belül valószínűleg rendezni fog.

Ilyen mindenekelőtt a fenntartási pótlék kérdése. Ahhoz, hogy közgazdálkodás legyen vezethető, legalább négy részes tagra van szükség. Még ilyen esetben is az egyik részes napibetétje rámegegy a főzőnőre, a gazdálkodást tehát a másik három csendőr által befizetett napibetétekből kell fenntartani. A háború előtt a kincstár minden közgazdálkodásnak, amelyben a részesek létszáma háromra vagy ennél kevesebbre apadt, napi egy korona fenntartási pótlékot fizetett. Ezt a fenntartási pótlékot a háború után a takarékosági intézkedések következtében megszüntették, de kétségtelen, hogy annak szüksége nem szűnt meg s mihelyt a pénzügyi viszonyok lehetővé fogják tenni, újra rendszeresítése kívánatos lesz.

Rendezést kíván az a kérdés is, hogy attól a csendőrtől, aki szolgálatban szerzett sérülése következtében áll kórházi ápolás alatt s akinek a kórházi költségeit tehát a kincstár fizeti, a közgazdálkodás számára esedékes összeg levonassék-e? A mi nézetünk az, hogy a szolgálatban szerzett sérülésből folyóan az illető csendőrré semmiféle anyagi hátránynak nem szabad származnia s hogy tehát ilyen esetben a közgazdálkodás számára való levonásnak sem lehet helye, annál kevésbé, mert az illető csendőr kórházi ápolásának tartama alatt is részese maradt a gazdálkodásnak s alapfőkéjét a gazdálkodás amúgy is használta.

Rendezést igénylő kérdés továbbá, hogy ha valakit akként vezényelnek, hogy vezényeltetési pótdíjban nem részesül, köteles-e a közgazdálkodásba a napibetétét 20%-kal felemelten fizetni. Ennél a kérdésnél nemcsak a vezényelt csendőr érdekét, hanem a közgazdálkodását is tekinteni kell. A közgazdálkodásban szabály, hogy aki nem részes s akinek tehát nem fekszik pénze a közgazdálkodásban, az minden körülmények között 20%-kal magasabb napibetétet fizessen. A kérdést csak úgy lehet megoldani, ha ilyen esetben a 20%-os napibetét különbözetet a gazdálkodásnak a kincstár megtérítené. Egyébként annak, hogy valakit vezényeltetési pótdíj nélkül, vagy pedig — tartós vezényléssel — áthelyezési költség nélkül vezényeljenek, csak a legritkább esetben szabad előfordulnia.

Ugyanez az eset akkor is, ha kiképzetlen próbacsendőrt helyeznek az örsre. Miután a közgazdálkodásnak ő sem tagja, neki is 20%-kal felemelt napibetétet kellene fizetnie, de ezt a próbacsendőr illetményeiből nem bírja fedezni. Ilyen esetben is a kincstárnak kellene a 20%-os többletet a próbacsendőrért megfizetnie.

A hozzánk beérkező kérdésekből következőleg, elég gyakran ad vitára alkalmat az a kérdés is, hogy azok, akik a hó folyamán az előírtnál több szolgálati órát teljesítettek, mit kapjanak vissza a hó végén a befizetett napibetétből? Viiágos ugyanis, hogy aki a hó folyamán több izben volt távol és nem vett részt az étkezésben, hátrányos helyzetbe jut pl. a gyengélkedőkkel, irodavezetővel stb. szemben, akik állandóan otthon tartózkodnak és az étkezésben részt vesznek. Ezt a kérdést úgy lehetne a legigazságosabb módon rendezni, ha a visszafizetés nem a külszolgálatban eltöltött órák számához, hanem az igénybe nem vett étkezések szá-

mához igazodnék. A gazdálkodásvezetőnek nem okozna fáradságot annak a feljegyzése, hogy az egyes étkezésekben kik vettek részt; ennek a hó végén való összegezése révén nem volna nehéz kulcsot találni, hogy kit milyen részben illessen a visszafizetés. Ha olvasóink közül valakinek erre gondolata vagy javaslata van, szívesen vesszük.

A közzéadottak által beszerzett vagyontárgyak (rádió, konyhafelszerelés stb.) leírásai idejét a résztvevők számára és a beszerzett tárgy értékéhez képest, fokozatosan kellene megállapítani. Nagyobb értékű beszerzésnél a leírás tartamát három évről fel kellene emelni, mert így a beszerzés költsége jobban és igazságosabban oszlanék meg s nem terhelné csak azokat az egyeseket, akik rövid időn belül az örsön voltak.

Ezek nagyjában a tudnivalók, amiket a közzéadottak vezetésével kapcsolatban jónak láttunk bajtársaink figyelmébe ajánlani. Önmagának használ, aki megfogadja.

Orvvadászesetek.

I.

Dombos-völgyes, erdős szép tájon fekszik Alsószemeréd község, a háború előtt a hévnyagarádi örskörlethez tartozott. Őz, fácán, nyúl bőven volt akkoriban azon a környéken, még vaddisznót is lehetett itt-ott látni. Érthető, hogy a vadászok szívesen bujták az erdőt.

1917 szeptember 29-én a község előljárósága arról értesítette az örsöt, hogy Snirer Lajos hasas sertését, amely a község kondájával járt ki legelni, valaki ellopta s mikor keresni kezdték, már csak a sertés belső-részeit találták meg félig elásva. A kár 800 korona.

Antal János népfelkelőt magamhoz véve, megindítottam a nyomozást. A sertés belein lőtt lyukak voltak. A káros tisztességes, csendes ember volt. senkinek nem ártott, rá sem haragudott senki, különösnek tünt fel tehát, hogy éppen az ő sertését bántották s hozzá még puskával, ami egészen szokatlan dolog a tolvajvilágban.

Nem volt egyelőre más lehetőség, mint az orvvadászokat sorra járni, de ez a próhálkozás eredménytelen maradt. Most már arra gondoltam, hogy a vadászterület tulajdonosai nem vadásztak-e abban az időben és nem azok lötték-e le vaddisznó helyett a kocsis hasas kocáját.

A vadászterületet F. Károly budapesti vendéglős bérelte. Több társa is volt, azonban akkoriban már rég nem látta őket vadászni senki.

Most már a környékbeli kocsmákat vettem sorra. Tapasztaltam ugyanis, hogy a vadászember legtöbbje igencsak benéz a kocsmákba s ebben a feltevésemben most sem csalódtam. Az egyik kocsmárosné elmondta, hogy a sertés kimúlásának napján négy vadászruhás férfi jött be a kocsmába, a magukkal hozott elesekből jóllaktak, megittak néhány flakó bort. Budapestet emlegették s azt is mondták, hogy vaddisznólesre mennek. A személyleírás, amit kaptunk, pontosan olyan volt, mint lenni szokott: hasznavehetetlen. Végül sok faggatás után annyit még megtudtam, hogy az egyiket Gyulának szőlőtáskák.

Ezek után a vadászterület főbérletéhez igyekeztem Budapestre. A főkapitányságról kirendelt detektívvvel együtt elmentünk a vendéglős lakására és kikérdeztem. Azt mondta, hogy ő nagyon elfoglalt ember, már régen nem volt vadászni, nem lehetetlen azonban, hogy bér-

lőtársa az ő tudtán kívül másoknak is adott engedélyt. Mikor eléje tártam, hogy végeredményében mégis csak ő a felelős azért, amit a vadászterületén engedéllyel vadászók művelnek, a kártérítési pert végül is neki kell majd fizetnie, akkor hirtelen emlékezni kezdett a Gyula nevű vadászra, akinek ő engedte meg, hogy a területén vadásszon. B. Gyula gépgyári alkalmazott volt ez a vadász s a házimestertől megtudtam, hogy napokig vidéken volt, vadászott.

Most már tudtam, hogy jó nyomon vagyok. Felmentünk a lakásba s B. vonakodás nélkül beismerte, hogy három társával ő járt vadászni Alsószemeréden s ök négyen löttek bele a kocsis kocájába, mert vaddisznónak nézték. Mikor aztán látták, hogy házi sertést ejtettek el, megijedtek a következményektől s ezért a sertést négyfelé vágták, a belsőrészeit elásták, a többi részét pedig felnyelve felszállították Budapestre. Természetesen mindenkinek azt mondták, hogy vaddisznót löttek s a család meg örült, mert akkoriban sorba kellett állni egy kis zsírért.

Jogtalan elsajátítás miatt jelentettem fel őket, az ipolysági járásbíróóság azonban lopás vádjára alapján tárgyalta ügyüket. Lopásnak minősítették az esetet azért, mert amikor látták, hogy házi sertést ejtettek, nyomban a tulajdonost kellett volna keresniök és meg kellett volna azzal egyezniök. Ők azonban ehelyett ellopták a sertés húsát. Mivel azonban sok volt az enyhítő körülmény s mert a tárgyaláson kártérítést fizettek a károsnak, az ügyészi megbízott a vádat elejtette.

*Batár Antal tiszthelyettes
(Budapest).*

II.

Olyan vidéken, ahol tenyésztik a nagyvadat, megtörténik, hogy a vad kitör a zárt helyről s károkat okoz a vetésekben. A lakosság tehát ilyen környéken nemcsak, hogy el nem árulja az orvvadászokat, hanem még szívesen is látja azok munkáját. A vetéskárokkal kapcsolatos kártérítések tekintetében ugyanis mindig nehéz a megegyezés, de hiába is kap kártérítést, a magyar embernek akkor is fáj, ha a vetésébe beleártja magát a vad.

Azt is megfigyeltem ilyen vidéken, hogy az orvvadászok többnyire társal dolgoznak, mert az elejtett nagyvad körül két embernek is van tennivalója. A társat tehát mindig keresni kell.

1930 június 6-án Márton Károly örmesterrel portyáztam s találkoztam Szekeres Lajossal, az Eszterházy-uradalom erdészével. Éppen az örsre igyekezett volna járórt kérni, mert orvvadászra bukkant, aki nem állott meg, hanem befutott az erdőbe, bár ő két riasztólóvést is tett utána.

Megkérdeztem, milyen ruhában volt az orvvadász s a leírt ruházatból tudtam, hogy Tardosra kell mennem, mert ott öltöznek így az emberek.

Sorra vettem az orvvadászokat, sorra igazolták az alibit. A hirhedt Zhorela Mihály is. Volt neki hat tanuja (hamis), de hogy még jobban bizonyítsa az ártatlanságát, levitt bennünket a pincébe s megmutatta, hogy egész nap burgonyahordással volt elfoglalva. Vesztrébe volt azonban éppen az a nagy igyekezet. Járórtársam ugyanis véletlenül felborított egy kis székét s akkor láttuk, hogy a szék lapjának az alsó része véres, szőröcsomók vannak rajta. Húsvágódeszkának használta tehát.

Hiába tagadott most már Zhorela, házkutatást tar-

tottam s előkerült egy csomó töltény, vadászpuska, szarvashús, őzbőr. Találtam különböző fegyveralkatrészeket is, tudtam tehát, hogy még egy puskának kell valahol lennie.

Beismerte, hogy három nappal azelőtt őzet lőtt. Azután kimentünk vele együtt az erdőbe, hogy a másik puskát is előkerítsük. Manlicher volt; egy szikla odvában tartotta. Most már azt mondtam neki, vezessen oda, ahol az őzet lőtte, erre a helyre azonban nem akart emlékezni. Végül mégis megtaláltuk a helyet s akkor láttam, hogy nem őzről van szó, hanem szarvastehénről. A fejét, térdtől lefelé levágott lábait és belsőrészeit még ott találtuk.

Most azután a társat kerestem, mert tudtam, hogy a szarvastehén megnyúzása nem mehetett csak úgy egyedül. Erre azt mondotta Zhorela, hogy ha már őt megcsíptük, vegyük el másoktól is a puskát. Ha ő nem vadászhat, ne vadásszon más sem. Megnevezte társát: Mihalec Flóriánt, akinek a lakásán szintén puskát és löszert találtunk.

A lelőtt nagyvadat mindig az erdőben nyúzták meg s úgy vitték a húsát eladni. Arra a kérdésemre, hogy miért vadásztak fényes nappal, azt felelték, hogy a déli órák a legalkalmasabbak, mert az erdőszemélyzet ebben az időtájban otthon ebédel. A csendőrijárőrök érkezéséről pedig mindig tudott Zhorela, mert a pihenőszobáiban szemben lakott.

Mihalec azóta nem vadászik, Zhorelától azonban azóta is már egy tucatnyi puskát vettünk őrizetbe. Nem bír a szenvedélyével s ez általában így van az orvvadászokkal: aki egyszer belekóstolt, az mindig könnyebben hajlik rá, tehát mindig gyanusnak kell tekinteni.

*Hunyadi János tiszthelyettes
(Tarján).*

III.

A múlt év februárjában, egy dermesztően hideg reggelen Rónás Dániel őrmesterrel utánportyázó szolgálatba indultam. A kilométerek fogytak a talpunc alatt, de egy vén, lompos rókánál egyéb élőlényrel nem találkoztunk. Az is szígyenkezve sompolygott el, mikor bennünket meglátott, mert éppen azon kaptuk, hogy unalmában ugriáspórákat rendez.

Három órája mentünk már, mikor egészen közeli lövés dörrenését hallottuk. A vasúti töltés oldaláról ugyanakkor megriadt fogolycsapat robogott fel a levegőbe, tudtam tehát, hogy a lövés nem nekünk szólt, hanem a foglyoknak. Tilalmi idő lévén, csak orvvadászatról lehetett szó.

Nyomban átfutottunk a töltés másik oldalára s ott találtuk Györki György vasúti pályaoőt, akire már régen gyanakodtunk.

Annyira megijedt a váratlan felbukkanásunktól, hogy kővé dermedten s hangtalanul állt még akkor is, amikor kivettem a kezéből a vadászpuskát, a lelőtt foglyot és a zsebéből a töltényeket. Úgy kellett kibécézetni belőle az első hangokat, hogy meg ne némuljon. Végre aztán megszólalt:

— Tiszthelyettes úr kérem, ma reggel már jött erre két csendőr s ezért bizonyosra vettem, hogy csendőrt ma már nem látok. Álomban sem gondoltam volna erre a találkozáásra, annyira nyugodtan vadásztam.

Hiába, jó dolog az utánportyázás!

*Horváth István tiszthelyettes
(Kübekháza).*

Németh Péter tiszthelyettes.

Az 1918. évi forradalmak a nyitramegyei Nagysurány községben érték, ahol őrsparancsnok volt. Becsületes csendőrszive visszaborzadt attól, amit itt megért. A haza-özönlő fegyveres katonaság rabolt, fosztogatott... Bor-gözös fejjel és töltött fegyverrel jártak és a legkisebb nézeteltérés vagy ellenállás esetében egy-egy ártatlan ember-életet oltottak ki...

A nagysurányi őrsön az őrsparancsnokon kívül csak egy csendőr volt. Kramárik Rezső őrmester. És ott maradt még Pálos István népfelkelő is, a többi népfelkelő megszökött. Ez a három ember volt az a szikla Nagysurányban, melyre ebben a szennyes áradatban lépni lehetett...

A fegyveres tömeg a boroshordókat kigurította az utcára és ott ivott... fosztogattak... raboltak és a rabolt holmit a laktanya előtt hordták el és beröhögtek a laktanyába...

Német Péter tiszthelyettes nem felejtette el esküjét és bár tudta, hogy ekkora fegyveres tömeggel szemben három embernek és három puskának nagyon kevés kilátása van sikerre, megkísérelte a lehetetlent: rárohant a tömegre. Hirtelen és erőlyes fellépésének az lett az eredménye, hogy a tömeget lefegyverezte és mindenkit hazazavart. Egy csapásra megszűnt a fosztogatás Nagysurányban.

Amíg itt rendet csinált, addig az örskörletéhez tartozó Nyitramalomszeg községben, Elek Imre földbirtokos kastélyát fosztogatta a megvadult fegyveres tömeg. Ide későn érkezett... A kastély és berendezése romokban... az emberek százai megrakódva... siettek a rabolt holmival haza...

A kakastoll láttán megtorpannak... De csak azért, hogy puskát fogjanak a csendőrré és a csillagokat leszedjék... Német Péter tiszthelyettes most is talpig férfi és csendőr volt! 12 halott és 18 sebesült maradt a helyszínen a fegyverhasználat után. Elnémult mindenki és a döbbenetes csendben megkezdte a főcinkosok összefogását.

Már hárman bilincsbeverve várták sorsukat, mikor a negyedik elfogása alkalmával fegyvert fogott a csendőrkre. Német Péter tiszthelyettes haslövést. Kramárik Rezső őrmester lágyéklövését kapott. Egyik nemzetőrt, aki segítségükre volt, szájon lőtte s ez bele is halt. Tovább már nem gyilkolhatott, mert az egyik nemzetőrgolyója szíven találta.

Németh tiszthelyettes sokáig betegeskedett. Felgyógyulása után a kommunizmus alatt résztvett az ellenforradalom előkészítésében és annak egyik lelkes szervezője volt. A kommun bukása után a régi erővel szerzte össze a kommunistákat és minden idejét és erejét arra használta fel, hogy a közbiztonságot helyreállítsa.

Az a félelem, amely magva valamennyi többi problémának, közvetlen következménye a békeszerződésnek.

BORAH szenátor.

CSENDŐR LEKSZIKON.

52. kérdés. Baleset történik, egy ember súlyosan megsebesül. A járór a nyomozást megejti és megállapítja, hogy bűncselekmény nem történt, a balesért nem terhel senkit felelősség, mert az véletlenül keletkezett. Kell-e az ügyről jelentést tenni valahová, tekintettel arra, hogy a Nyut. 9. melléklet 19. pontja a balesetnek rendkívüli eseményként való bejelentését is csak akkor rendeli, ha halálesettel vagy több súlyos sérüléssel járt, már pedig ebben az esetben csak egy sérülés történt.

Válasz. Mielőtt a kérdésre a választ megadnók, le kell szögeznünk azt a véleményünket, hogy a járórnek elvben mindenről, amiben eljár vagy intézkedik, jelentést kell tennie az illetékes hatósághoz vagy bírósághoz még akkor is, ha a jelentést az utasítás kötelezően nem írja is elő. Ez a jelentéstételi kötelezettség abból a viszonyból folyik, amelyben a járór a hatósággal, a bírósággal szemben van: a csendőr kötelessége, hogy mindent meglásson, meghalljon, ami az örskörletben történik, de nem azért, hogy azt maga tudomásul vegye, hanem, hogy az illetékes, döntésre hivatott bíróság, hatóság tudomására hozza. A csendőr még olyan ügyben sem mondhatja ki az utolsó szót, amely véleménye szerint nem büntetendő, mert ezt is a hatóságnak, a bíróságnak kell megállapítani. Az a csendőr fogja fel tehát helyesen a hivatását, aki magát a hatóság vagy a bíróság kezének, lábának és szemének képzeli, ennek megfelelően viselkedik s nem akarja magát és a maga szolgálatát a döntésre illetékes szervektől függetleníteni.

Ami a kérdés lényegét illeti, az utasításnak valóban egy kis hiányossága, hogy a csendőrség szolgálati működésével kapcsolatban csak a feljelentés fogalmát, szabályait és eseteit határozza meg (76. §.), de nem írja elő, hogy milyen ügyben, mikor és hova kell a csendőrnek nem feljelentést, hanem jelentést tennie. Feljelentést ugyanis csak akkor lehet tenni, ha büntetendő cselekmény forog fenn; ezzel szemben vannak azonban esetek, amelyek nem képeznek ugyan büntetendő cselekményt, de olyan természetűek, hogy azokról a hatóságnak (bíróságnak) tudomást kell szereznie, esetleg éppen azért, hogy a csendőr intézkedését (például a nyomozás beszüntetését) jóvábagyja, vagy pedig, hogy a maga részéről tegyen intézkedéseket.

Általánosságban a 468. pont a)–c) alpontjai alatt felsorolt esetek azok, amelyekben a csendőrnek a hatósághoz (bírósághoz) jelentést kell tennie. Az a) alpont alá tartozik pl. a kérdésben foglalt haleset is. Miután megállapítást nyert, hogy bűncselekmény nem forog fenn. Az a) alpont alatti esetben azért kell a nyomozás megszüntetését a felhívó hatóságnak vagy bíróságnak bejelenteni, mert azt, hogy bűncselekmény forog-e fenn vagy sem, a csendőr végérvényesen el nem döntheti; a b) alatti esetben, hogy a jelentéssel az esetleges visszaélést (hamis megszüntetési felhívás vagy határozat) megakadályozzuk, a c) alatti esetben pedig, hogy a bíróság vagy a hatóság elbírálhassa, vajjon a büntetendő cselekmény, amelynek nyomozását magánindítvány hiánya miatt megszüntették, valóban magánindítványra üldözendő volt-e s ha igen, a magánindítvány visszavonása megfelelő-e a törvény követelményeinek?

A 468. pont hiányossága ott van, hogy a jelentéstételi csak kétes esetekben rendeli, holott az a)–c) esetek mindenképpen kötelezően el kellene rendelnie. (A d) alatti esetben már nem jelentést, hanem feljelentést tesznek.)

Addig is tehát, amíg erre vonatkozóan intézkedés történik, ajánljuk az örsöknek és a járóröknek, hogy a 468. pont a)–c) alpontjai alatt felsorolt esetek mindenikében tegyenek jelentést és pedig magánindítványos esetben annak a bíróságnak vagy a hatóságnak, amelyhez az ügy eredetileg tar-

tozott volna, olyan esetről, amely a járór véleménye szerint nem büntetendő, minden esetben (tehát vétség esetében is) a kir. ügyészségnek s végül az olyan balesetről, amelynek ügyében a járór eljár, nyomozott, pihatólt, segélyt nyújtott stb., de amely miatt senkit sem lehet felelősségre vonni, a rendőri hatóságnak. A Nyut. 9. mell. 19. pontjában foglalt eseményjelentést természetesen ettől függetlenül tesszük meg, úgy, ahogy ott elő van írva.

53. kérdés. Egy községben az 1921. IV. t.-c. 7. §. 6. pontja alapján egy részvénytársaság engedélyt kapott, hogy pincéjében saját termésű borait álló vendégeiknek poharanként, valamint általában utcán át kimerhesse és kismértékben elárúsíthassa. Milyen elbírálás alá esik közrendeszteli szempontból a részvénytársaság eme tevékenysége a záróra szempontjából?

Válasz. Ez a kérdés eddig rendezetlen volt, de a m. kir. belügyminiszter úrnak 159.000—1933. sz. rendelete alapján 1933 június 4. napjától kezdve a helyzet a következő: Azok a bortermelők, akik kizárólag saját termésű boraiuknak poharanként álló vendégeiknek vagy után át kimerésre, általában pedig kismértékben elárúsítására kaptak engedélyt ebbeli tevékenységüket reggel 7 órától este 10 óráig gyakorolhatják, törvényes munkaszünet napján pedig (tehát vasárnapon és Szent István király ünnepén) csak délután 2 óráig. Ha tehát a bortermelő az említett tevékenységet kizárólag e célra szolgáló helyiségben űzi, ezt a helyiséget az így meghatározott záróra bekövetkeztékor be kell zárnia és a nyitásra meghatározott idő előtt pedig ki nem nyithatja. Kihágást követ el az a bortermelő és 200 P-ig terjedő pénzbüntetéssel büntethető, aki a kimérést a meghatározott időpontokon kívül eső időben gyakorolja, vagy az üzleti tevékenységének üzésére szolgáló kizárólagos helyiséget a meghatározott időpontokon kívül eső időpontokon kívül nyitvatartja. Ha a tevékenységet nem a bortermelő személyesen űzi, a kihágásért megbízottját kell felelősségre vonni. A kihágás elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

54. kérdés. Mit követ el a tanú akkor, ha a csendőr által történő kikérdezése alkalmával, tudva, hamis vallomást tesz, bár ebből senkire kár vagy hátrány nem származik? Mily bűncselekményt követ el a kikérdezett tanú, ha hamis vallomása alapján a csendőr valakit feljelentett vagy elfogott?

Válasz. Mindenekelőtt megjegyzendő, hogy a hamis tanúvallomás jogi fogalmához két dolog szükséges: az egyik, hogy a vallomás az ügy lényeges körülményére vonatkozzék s hogy esküvel megerősítették. Az a körülmény, hogy a vallomáshól származott-e valakire hátrány vagy kár, a bűncselekmény felforgása szempontjából lényegtelen (legfeljebb, mint ruinosító és súlyosabb büntető tételt maga után vonó körülmény jön számításba, bizonyos feltétel mellett), tehát hamis tanúzás megállapítható akkor is, ha senkinek ebből kára vagy hátránya nincsen. A hamis tanúzás általában mint az állam igazságszolgáltatató hatalma ellen elkövetett merényletet kell felfogni. A csendőr által eszközölt kikérdezőkór hamisan valló tanú tehát nem követhet el a hamis tanúzásat, mert vallomását esküvel nem erősíti meg. A csendőr előtt tett hamis tanúvallomás azért mégis képezhet büntetendő cselekményt és pedig, ha a tanú valótlant állít azért, hogy a gyanúsítottat mentse, bűnpártolást követ el, ha pedig a gyanúsított ellen valótlant terhelést vall, akkor hamis vid. esetleg rágalmazás miatt lehet ellene feljelentést tenni. Mindkét esetben azonban a csendőrnek be kell bizonyítania, hogy a tanú tudva és szándékosan állított valótlant azért, hogy a gyanúsítottat mentse, illetve terbelje. Hogy a csendőr a gyanúsítottat a tanúvallomás alapján elfogta-e, vagy csak feljelentette, a cselekmény elbírálása szempontjából mellékes.

55. kérdés. Mit követ el az, aki 5 P értékű feldolgozott dolmányt lop, elcsikaszt, vagy jogtalanul elszajdít, ha a cselekmény pusztán a lopott tárgy értéke szerint minősül?

Válasz. Minthogy a dolmány élvezeti cikk, a cselekmény a Bn. 51. §-ába ütköző kihágás tulajdon ellen. Főmagánvárd tárgya s elbírálása a kir. járásbírószék hatáskörébe tartozik.

56. kérdés. Egy táncmulatság zárórajának bekövetkeztékor a járór felhívja a rendezőseget, hogy a mulatságot országnál fel. A rendező azt meg is teszi, de a 150–200 főnyi közönség megtagadja a tánchelyiségből való eltávolítást. Mit

Ha régi csendőrségi ruházatot, szerelvényt, fegyverzetet, iratokat látunk, gondoljunk a múzeumunkra!

kell a járőrnek ilyenkor lennie? Jogában áll-e a résztvevőket karhatalommal szétoszlatni? Nem esik-e a közönség ilyen együttmaradása a tiltott gyűlés fogalma alá?

Válasz. A járőrnek kétségtelenül joga van a záróra-rendeletek megtartásának ellenőrzése végett bárhol megjeleneni, ahol a zárórendeletek alá tartozó helyiség van. Jogában áll a helyiséggel rendelkezőkhöz a zárórendelet megtartása végett felhívást intézni. Ami azonban azt a kérdést illeti, hogy karhatalommal szétoszlathatja-e a zárórán túl a helyiségben időző közönséget, ha felhívásának nincs fogantatja, már nem lehet ilyen határozott feleletet adni. Nézetünk szerint az ilyen felosztás csak akkor lenne helyes és megokolt, ha a járőrnek alapos oka van hitni, hogy az ilyen tilalom ellenére együttmaradó közönség a közrendre veszedelemet jelent, vagy az együttmaradás alkalmával büncselekményeket fognak elkövetni. A fennálló rendeletek a zárórendeletek megszegését csak kihágásnak minősítik. A csendőr szolgálati feladatai közé tartozik ugyan a büntetendő események elkövetésének megakadályozása is, ebből tehát okosorúen az következnék, hogy a csendőrnek jogában, sőt kötelességében áll az ilyen kihágások megakadályozása is. A csendőrnek azonban azt is tudnia kell, hogy egy 150-200 főből álló s záróra körül legnagyobb részt italos tömegnek karhatalmi szétosztása nem egészen könnyű feladat, különösen akkor, ha a karhatalmi erő csekély. A csendőr tehát csak akkor éljen erőszakkal eszközökkel, ha a közrend érdekében ezt szükségesnek látja s mérlegelte egyúttal az ilyen felosztástörök előállható bonyodalmakat is, egészen az esetleges fegyverhasználatig. Nem teheti ki magát ugyanis annak, hogy a tömeg esetleges ellenállása folytán egy záróra áthágása miatt emberek élete és testi épsége essék áldozatul. Ha biztosan tudja a járőr, hogy a szétosztást simán és megsommasztó felsőbbeséggel végre tudja hajtani, megteheti. Ez azonban a közérdek szempontjából nem feltétlenül szükséges. Megelégedhetik azzal, hogy a vendéglőt és a rendezőket a Kbt. 74. §-ának 2. bekezdésébe ütköző kihágás miatt feljelent. Majdnem bizonyos, hogy ilyen eljárás bevezetésével a közönség legnagyobb része is azonnal eltávozik.

Ezek a megfontolások vezették az utasítást is akkor, amikor a 362. pontban megtiltotta, hogy záróra túlhágás esetén a csendőr a vendégekkel szemben fellépjen, vagy velük tárgyalásokba bocsátkozzék. Mint fentebb mondtuk: záróra körül a vendégek legnagyobb része ittas, sőt általában éppen azok a vendégek nem akarnak eltávozni, akik ittasnak, mert a józanok a vendéglős felhívásának rendszerint ellenvetés nélkül engedelmessékedni szoktak. Ittas emberekkel pedig meddő volna a csendőr minden vitakozása, sőt az esetleg olyan következményekkel járhat, amelyek nincsenek arányban az elkövetett kihágás csekély súlyával, vagy pedig a csendőrt kényes, nevetséges, kellemetlen helyzetekbe sodorják. De mindeztől eltekintve, a Szut. 304. pontja egyenesen el is tiltja az olyan ittas egyénekekkel szemben való fellépést, akik csak kihágást követtek el.

A vendégeknek záróra alkalmával való eltávolítását a vendéglősre kell bízni; ha el akarja őket távolítani, meg is tudja tenni; a vendéglősöknek ebben nagy gyakorlatuk van. Nem kell hozzá több, mint egy-két feljelentés és ázékeny büntetés. A csendőr ne tegyen egyebet, mint hogy záróra után öt perceel megjelenik a vendéglősnek valamelyik külső helyiségében, megállapítja, hogy vendégek vannak a záróra lőben, kihívhatja a vendéglőst és közli vele, hogy a záróra áthágása miatt fel fogja jelenteni. Ha a csendőr a vendégeket személyesen ismeri, a feljelentésben felsorolhatja őket, ha nem ismeri, akkor elég, ha csak azt jelenti be, hogy szám szerint körülbelül hányan tartózkodtak a helyiségben. Ezután távozzék el s ne törődjék tovább a vendégekkel.

Ha a csendőr a környéken portyázik, akkor később mondjuk félóra múlva, újra meggyőződhetik, hogy a vendégek még mindig a helyiségben tartózkodnak-e s ezt a körülményt a feljelentésében külön is felmentheti. Az, hogy a csendőr a vendégek eltávolítása nélkül eljárta, a csendőrség tekintélyére nem lehet ártalmas, mert hiszen a vendégek a csendőr megjelöléséről nem is szereztek tudomást, csak a vendéglős.

Arra a kérdésre pedig, hogy az ilyen, zárórán túl időző közönség magatartása a tiltott gyűléstartás fogalma alá esik-e, nemmel kell válaszolnunk. A tiltott gyűlés közgazdasági jogi fogalma más, az ilyesmit inkább csoportosításnak lehetne mondani. Ha azonban az ilyetükhöz közönség kérelhetően olyan büncselekményt követnek el, amelyhez a büntető-törvény a gyűlékezési fogalmát is hozzáfűzi, a közönséget feltétlenül gyűlékezésnek kell tekinteni. A gyűlékezési fogalma ekkor tisztán büntetőjogi fogalomná lesz (például osztály- vagy hatósági rendelet ellen való izgatás esetén).

Felhívás a pályázatainkon résztvevőkhöz!

Több bajtársunk azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy pályázataink beküldési határidejét emeljük fel az eddigi két hétről egy hónapra, nagyobb pályázatainkhoz pedig adjunk megfelelően hosszabb határidőt, mert sokan vannak, akik a pályázatokon részt szeretnének venni, de nem tudnak, mert szolgálati elfoglaltságuk nem teszi mindig lehetővé, hogy munkáikkal határidőre elkészüljenek.

Méltányolva bajtársaink e kérelmét, mai számunktól kezdve rendes pályázataink elkészítésére egyhónapi határidőt adunk.

Közöljük egyúttal, hogy eme új rendnek megfelelően az alábbi pályázataink határidejét is meghosszabbítjuk:

Biztosítási családi esetek leírására a folyó évi 11. számunkban közölt pályázatunk új beküldési határideje: augusztus 15. Az eredményt a szeptember 1-i számban közöljük.

Az ürsiroda egyszerűsítésére vonatkozó pályamunkák beküldésére új határidőt szeptember 1-ét tűzzük ki. Az eredményt az október 1-i számunkban közöljük.

Változatlan marad:

A f. évi 12. és 13. számunkban hirdetett fénykép-pályázat határideje: szeptember 30 és

a folyó évi 19. számunkban közölt „Kinek van szép írása?” című pályázat határideje: július 31.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy kitartó nyomozás eredménye.

írta: LIGETI ALAJOS alhadnagy (Kiskundorozsma).

1921 november 23-án 8 óra tájban Deres Regina* kiskundorozsmai lakos a kiskundorozsmai örsön bejelentette, hogy aznap 8 óra tájban a tanyjáról Szegedre vezető köves úton, a dorozsmai határban, a Kecskés-féle kocsmában közelében Szőregi Péter forrásküti lakost holtan találta. A feje alatt vértócsát látott. Kérdéseimre előadta, hogy az elhalt iszákos, kötekedő természetű ember volt s így azt gondolja, hogy ittas fővel a Kecskés-féle kocsmából útközben valakibe belekötöthetett, aki azután agyonverte. Egyéb adatot nem tudott szolgáltatni.

A feljelentés vétele után mint szakaszparancsnok, azonnal felhívtam telefonon a területileg illetékes ülésszerű örsöt s a jelentkező Márkus György tiszthelyettes-örparancsnokkal közölve az esetet, utasítottam, hogy másodmagával azonnal szereljen fel, siessen a helyszínére, azt

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

zárassa le és a hullának változatlan állapotban való megőrzéséről gondoskodjék.

Ezután a szegedi nyomozó alosztálynak és a kir. ügyészségnek jelentést tettem. A nyomozó alosztály támogatásomra Péntes István tiszthelyettest rendelte ki, míg a kir. ügyészség, tekintettel arra, hogy az úttesten fekvő hulla a közforgalmat zavarta, annak a járőr által megejtendő helyszíni szemle után a hullaházba való szállítását rendelte el, a bizottság kiszállását pedig csak másnapra helyezte kilátásba. Egyben felhívott, hogy a nyomozást vezessem be és az addig is szükséges intézkedéseket saját kezdeményezéseimből tegyem meg.

A jelentések megtétele után másodmagammal felszereltem és az időközben hozzám csatlakozott Péntes tiszthelyettestel a helyszínre kiszálltam. A községi orvos és két bizalmi egyén jelenlétében megtartottuk a helyszíni szemlét. Megállapítottuk, hogy a halott tényleg Szőregi Péter 39 éves, forráskuti lakos, bogárnármester. A hulla a köves úton fejjel észak felé, hanyatt, kinyújtott lábakkal, jobboldalán feküdt. A hulla feje alatt kevés megaludt vér látszott. A hullán fekete pantalló, rövid fekete kabát, lábán fekete fűzőcipő, nyakán fehérscsíkos nyakkendő volt. A ruháról ítélve, ünneplő öltözet volt rajta, jeléül annak, hogy valahol vendégségben vagy mulatságon lehetett. Szövetből készült, úgynevezett micisapkája üregével felfelé a holttest mellett feküdt. A ruha felülete testszerte feltűnően poros volt; vállmagasságban a holttest közelében egy a kabátjáról leszakított csontgomb feküdt, egy másik, több darabra tört csontgomb pedig közvetlen a jobbkéz csuklója mellett volt. A hulla alatt egy ötvenfilléres pénzdarab hevert.

Ezekből az adatokból arra lehetett következtetni, hogy az áldozat ellenfelével dulakodott. A hulla körül a tettesre utaló támpontot nem találtunk, a lányomok is megsemmisültek, mert azokat a kíváncsiszkodók, akik még a járőr előtt jártak ott, eltaposták.

Mínthogy így nem kellett attól tartani, hogy a bűncselekménnyel összefüggő elváltozásokat semmisítünk meg, a hullát a jelen volt orvossal megvizsgáltattam. Külsőszak nyomai nem látszottak. A tarkóján mutatkozott ugyan egy jelentékenyebb horzsolás, amelyből a kiszárgított vér a hajzatot s az alatt a talajt bevérezte, de a sérülés semmi szín alatt sem volt alkalmas a halál előidézésére. Nyilvánvalónak mutatkozott, hogy az áldozat hanyattvágódott és a tarkón észlelt sérülése csupán a köves útra történt zuhanás következménye. A helyzet körülményeiből és az orvos véleményéből arra kellett következtetni, hogy a halál idegen kéz által előidézett, de nem külső, hanem belső zúzódás folytán állott be. Az összetört gombból tompa, kemény eszközzel történt ütésekre, a ruházat poros voltából pedig esetleg rúgásokra lehetett következtetni.

Arra való tekintettel, hogy a hulla zsebeiben megtaláltuk az elhalt értéktárgyait, a rablási szándék, mint indítók önként kikapcsolódott. Az ölés indítókául mint legkézenfekvőbbet, a bosszút tételeztük fel, de mellékfeltevesként természetesen arra is gondoltunk, hogy a

bűncselekményt más érdekből is elkövethették, sőt az emberölés ittas emberek egyszerű összeszólalkozásának is lehetett a következménye.

A helyszíni állapotról helyszíni leírást és vázlatot készítettem, magát a hullát a helyszínén időközben megjelent nyomozó alosztálybeli helyszínelővel lefényképeztettem. Ennek végeztével a kir. ügyészség rendelkezéséhez alkalmazkodva, a hullát a hullaházba beszállítottam és változatlan állapotban való megőrzését a hullaházhoz kivezényelt járőrré bízam.

Ezután hozzáfogtunk a tulajdonképpeni nyomozáshoz. A tettes személyére, mint azt már említettem, a helyszíni adatok semmiféle támpontot nem nyújtottak, a kiindulás ennél fogva igen nehéz volt. Csak egy lehetőség kínálkozott: a halál indítóoka bosszú, a tettes tehát olyan ember lehet, aki az áldozattal haragban volt. A cselekmény kocsma közelében s forgalmas úton történt, ezért feltételezhető volt, hogy vannak olyan tanúk, akik az elkövetett bűncselekménnyel kapcsolatban adatokat tudnak szolgáltatni. Ezen elgondolásból megindított nyomozás során azonban csupán azt állapíthattuk meg, hogy az áldozat a jelzett kocsmában megfordult, jó kedve volt, táncolt, majd éjfél után eltávozott. A kikérdezett egyének általában oda nyilatkoztak, hogy az áldozat a kocsmában rendesen viselkedett, fogalmuk sincs arról, hogy a halála kinek állhatott érdekében. Ekkor visszaemlékeztem a feljelentést tevő Deres Reginának elhalt természetére vonatkozó állítására s úgy láttam, hogy a tanúk bemondása nem fedheti a valóságot. A nyomozás súlypontját ezért az áldozat magánviszonyainak felderítésére helyeztem. Elhatároztam, hogy a multját is részletesen felderítem, hátha ilyen módon megszerezhetem a nyomozás további folytatásához szükséges alapot. Felkerestem a feleségét és egyéb hozzátartozóit, akiknek bemondásából megállapítottam, hogy az elhalt izgága, verekedő természetű, kártyás és izsakos ember volt. Állandóan a kocsmákat járta, rendszeres munkával nem foglalkozott, éjszakázott, kártyázott. Meghitt barátja Csordás Albert ottani lakos volt. Abban az időben azonban haragban állottak, mert az elhalt borközi állapotban Csordással egyszer összeszólkozott. Megállapítottam továbbá, hogy az elhalt megelőző napon az esti órákban hazulról eltávozva, a Sötét András-féle kocsmában időzött, majd a Kecskés-féle kocsmába is átlátogatott. ahol az ifjúság által rendezett mulatságon vett részt.

A Sötét-féle kocsmában találkozott haragosával, Csordással, aki, midőn meglátta, dühöngeni kezdett és az elhalthoz lépve azt mondta: „Takarodj innen ki, meg ne lássalak mána!” Csordás 21 óra tájban távozott a kocsmából, amikor is az ajtóból visszatekintett s az elhaltat újból megfenyegetve, oda kiáltott feljé: „Az éjjel meg kell halnod!” Ezeket a kijelentéseket több jelenvolt egyén hallotta, de arról csak Sötét kocsmáros volt hajlandó tanúskodni. Az ő révén megtudtam azt is, hogy elhalt a Csordás távozása után kb. egy óra múlva hagyta el a kocsmát azzal a kijelentéssel, hogy a Kecskés-kocsmába megy, bár tudja, hogy Csordás leselkedik rá. Ezután a Kecskés-kocsmában akkor éjjel jelenvolt egyéneket kérdeztem ki, de eredményt nem értem el. Valamennyi kikérdezett azt állította, hogy látta a kocsmában úgy Csordást, mint Szőregit, de semmi különösebb jelenséget nem észleltek. A kikérdezett egyének azonban a hozzájuk intézett kérdésekre bizonytalanul, akadozva nyilatkoztak, magatartásuk és arckifejezésük is olyan volt, amelyből bizonyosságot merítettem, hogy valami takarnivalójuk van és bemondásuk a valóságot nem fedi. E körül-

A revíziót szükségesnek tartom. Ha a revíziót békés megállapodás alapján végrehajtani nem lehet, az erőszakos revízió veszedelmével állunk szemben. Ez pedig katasztrofális háborúra vezethet.

ményből úgy láttam, hogy a Csordás személye és a bűncselekmény között összefüggés lehet.

Csordásnál fel lehetett találni az indító okot, (harag), ezenkívül a kikérdezett tanúk viselkedése és a Sötét-féle korcsmában tett kijelentései is gyanússá tették. Nyílt fellépésre ez természetesen még nem volt elég, de annak nem volt semmi akadály, hogy öt egyelőre mint tanút eljárásom körébe vonjam. Két bizalmi egyént vettem tehát magam mellé, Csordást felkerestem és általánosságban kikérdeztem. A felvetett kérdésekre beismerte, hogy a kérdéses napon és időben, úgy a Sötét, mint a Kecskés-féle korcsmákban megfordult, mindkét helyen találkozott az elhalttal, de tagadta, hogy a neki tulajdonított kijelentéseket megtette és Szőregit megfenyegette volna. Valótlannak mondta azt is, hogy Szőregivel haragos viszonyban lett volna. Hogy Szőregit ki és miért ölte meg, arról fogalma sincsen. A Kecskés-korcsmából öt kimenni nem látta, eltávozását észre nem vette.

Eme valótlanná állítások birtokában most már úgy láttam, hogy a nyomozás helyes irányba terelődött. Csordást a cselekmény súlyosságára való tekintettel őrizet alá vettem és az időközben kiszállott vizsgálóbíró elé állítottam, akinek a nyomozás eddigi eredményét jelentettem. A vizsgálóbíró úr, jelentésemet meghallgatva, helyeselte eljárásomat s nyomban elrendelte gyanúsítottnak a boncasztaIhoz való állítását. Csordás szemrebbetés nélkül, teljes nyugodtsággal nézte végig a Szőregi hullájának fölboncolását. A boncolás megállapította, hogy a halált több bordatörés, kétszeri májrepedés és belső zúzódások következtében beállott elvérzés okozta. A törvényszéki orvos ezeket a sérüléseket emberi erőt meghaladó ütésekből, illetve erős lökéselből eredőknek találta. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy Szőregit gépkocsi gázolhatta el. A vizsgálóbíró az orvosszakértő véleményére támaszkodva Csordással szemben minden további eljárást beakart szüntetni és úgy nyilatkozott, hogy öt szabadon bocsájthatjuk. Én az orvosszakértő véleményét nem tudtam szentírásnak tekinteni. Az elhalt ruházatán nem találtunk olyan természetű elváltozást, mely arra mutatott volna, hogy a testen akár kocsikerék, akár gépkocsi gummiabroncs kereké haladt volna keresztül. Az abroncs rajzának a fekete kabátan meg kellett volna látszani. Csordással szemben táplált gyanúmtól azért nem tágitottam és megkértem a már távozó félben levő vizsgálóbíró urat, hogy a nyomozásnak a megkezdett irányba való folytatását engedje meg. A vizsgálóbíró úr ehhez hozzájárult a szóbeli felhívással, hogy a nyomozás eredményét a kir. ügyészségnek annak idején jelentsük.

A további nyomozást igen nehéz körülmények között kezdtük meg. Az orvosszakértő véleménye futóliázóként terjedt el a környéken, gyanúsított a halál okára vonatkozó véleményét saját fülével hallotta, nem várható tehát tőle, hogy beismerő vallomást tegyen. Tárgyi bizonyíték még egyáltalában nem létezett. Ilyenre az eset körülményeit tekintve nem is számítottunk, így a bűnösség bizonyítását csupán személyi adatoktól vártuk. E téren is nehézség mutatkozott, mert amint azt már a nyomozás kezdetén tapasztaltuk, a lakosság igen tartozkodó magatartást tanúsított. Nem közömbösségből, hanem félelemből. Megállapítottuk ugyanis, hogy Csordás is verekedő hajlamú, sőt egyesenesen vérengző természetű, kötekedő ember, valószínűleg falurossza, aki az egész környéket rettegesben tartotta. Félnék tőle s így érthetővé vált, hogy senki sem

mert ellene nyilatkozni. Elhatároztam tehát, hogy a nyomozást szélesebb körben, a messzebb fekvő tanúakra is kiterjesztem. A rendelkezésemre állott legénységet járőrökre osztva, azzal a paranccsal indítottam útbá, hogy a messzebb fekvő környék lakosságának hangulatát fürkészve, bizalmas érintkezés útján törekedjenek minél több adatot beszerezni. A kiküldött járőrök értékes adatok birtokába jutottak. Megállapítást nyert, hogy az áldozat a Kecskés-féle korcsmában a kérdéses napon találkozott Csordással, aki ezen alkalommal a következő kijelentést tette: „Az éjjel valakinek meg kell halnia.” Ezután örült módjára toporzékolt, majd felkiáltott: „Szőregi Petinek az éjjel meg kell halni; kitaposom a belit.” Szőregi éjjel egy óra tájban középfokú ittas állapotban távozott a korcsmából és a kérdéses úton hazafelé tartott. Csordás utána ment és csak 10—15 perc múlva tért vissza a korcsmába. Kimenelét és visszatérését megbízható és érdektelen tanúk bizonyították. Visszatérése után igen nyugtalan volt, többé nem ivott, ismételten kiment a korcsmából. Úgy látszott, valami bántja. Midőn a korcsmában jelenvoltak másnap Szőregi haláláról értesültek, mindenkinek az volt a meggyőződése, hogy a Csordás keze van benne. Nyíltan azonban senki sem nyilatkozott, hanem a gyanúsított bosszújától félve, mindeki hallgatott. Megállapítást nyert továbbá, hogy a kritikus időpontban a helyszín mellett egy kerékpáros haladt el, aki bizonyára látott vagy hallott valamit.

Az egyik járőr jelentése szerint azt suttoják egyesek, hogy György Vendel már a kora reggeli órákban hozzátartozói előtt odanyilatkozott, hogy Csordás Szőregi bognárt az éj folyamán az úton agyonrugdosta. Hogy György az állítását mire alapítja, azt nem tudták. A kérdést tisztázandó, felkerestem György hozzátartozóit. A feltett kérdésekre György öccse, György Márton előadta, hogy bátyja az említett mulatságon résztvett. A kora reggeli órákban jött haza és ekkor közölte vele, hogy Szőregit agyonütötték. Érdeklődésére elmondta, hogy Csordás ütötte agyon s ő a bűncselekmény elkövetésének szemtanúja volt. Másnap hasonló értelemben nyilatkozott egyik legénypajtása előtt is.

Ezután felkerestem György Vendelt, akit részletes kikérdezés alá vettem. Előbb mit sem akart tudni s azt mondta, hogy az esetet ő is csak úgy hallotta. Midőn azonban jóindulatú hangon elébe tártam az előbbi két egyén bemondását, beszélni kezdett. Elmondta, hogy ő is a Sötét-féle korcsmában időzött, amidőn Csordás Szőregit megfenyegette. Csordás a Kecskés-féle korcsmában előtte a következő kijelentést tette: „Nem félek az egész falutól, Petit ugyanis agyonütöm, egyet csapok rá és vége, kiterül!”

Éjjel után egy óra tájban kiment a korcsma elé, miközben látta, hogy Szőregi a korcsmából kijön és a kövesúton hazafelé indul. Alig haladt el Szőregi mellett, Csordás rohanva jött ki a korcsmából és Szőregi után sietett. Azon a helyen érte utol, ahol később halva találták. Itt Szőregit hátulról megragadta, földhöz vágta, majd többször a hasára ugrott, taposta és csizmás lábával számtalanszor oldalba rúgta. Ezt a jelenetet ő mintegy 10 lépésnyi távolságból legugolva végignézte. Ezután visszatért a korcsmába anélkül, hogy Csordás öt meglátta volna. A kerékpárost ő is látta, de hogy ki volt, azt nem tudja. A kerékpáros abban az időpontban haladt el a helyszín mellett, amidőn Csordás még ott lehetett.

A kerékpáros után megejtett nyomozás nem vezetett eredményre. Az ily módon összegyűjtött terhelő adatokat a gyanúsított elé tárva, újból kikérdeztem. Az összes ellene irányuló adatokat valótlanoknak mondom. Állítása szerint állandóan a korcsmában tartózkodott, Szőregit nem látta kimenni a korcsmából, őt nem követte, meg sem fenyegette, a neki tulajdonított kifejezéseket vele szemben nem használta. A reggeli órákban hagyta el a korcsmát akkor, amidőn híre terjedt, hogy Szőregi az úttesten halva fekszik.

A nyomozást ezzel befejezve, Csordást tagadásával szemben a bizonyító adatokra támaszkodva mint tettest elfogtam és tényvázlattal a szegedi kir. ügyészségnek átadtam. A vizsgálóbíró nevezettet kihallgatta, de három nap mulva szabadlábra helyezte. A kir. ügyészség indítványára azonban kiszállt, helyszíni vizsgálatot eszközölt és ugyanazon tanúkat, akiket mi kikérdeztünk, jegyzőkönyvileg kihallgatta. A kir. ügyészség Csordás ellen szándékos emberölés miatt vádat emelt. A vád alapján a szegedi kir. törvényszék múlt év február hó folyamán főtárgyalást tartott, rengeteg tanút kihallgatott s bár a tanúk a mi tényvázlatunkban foglaltakkal azonos vallomást tettek, a bíróság Csordást tagadása folytán és az orvosszakértő véleménye alapján felmentette.

Az ítéletet a kir. ügyész megfellebbezte. Ez a körülmény újabb elhatározásra készítetett. Nyomban pótnyomozást indítottam. A fősúlyt most a kerékpáros kilétének megállapítására helyeztem. Elhatároztam, hogy addig nem nyugszom, amíg fel nem kutatom. Benne láttam azt az egyént, akinek tanuvallomása a Csordás elítéléséhez vezethet. A tanyai ifjúság körében véltém feltalálni, a nyomozást tehát a tanyák közé irányítottam, de eredményt nem sikerült elérnem. Számos embert kikérdeztem, minden lehető elkövettem, hogy az illető nyomára jussak. Már kezdtem beletródni az eredménytelenségbe és a bevonulás gondolatával foglalkoztam, amidőn újabb ötletem támadt. Felkerestem a tanyák között levő kovácsműhelyt, melyről tudtam, hogy ott a környező tanyák lakói egy kis tereferére össze szoktak jönni. Reméltem, hogy ott mégis megtudok valamit. A műhelyben több embert találtam, köztük ismerősök is voltak. Beszédbe elegyedtem velük, egyeseket dohánnyal is megkínáltam, mire a hangulatuk is barátságosabbá vált. A jó hangulatot kihasználva, Csordásra tereltem a szót. Erre egyesek közbeszólás formájában ily értelmű kijelentéseket tettek: „Szerencsése, hogy Vértes, a kovácssegéd hallgat.” Úgy tettem, mintha nem is érdekelne a dolog, csak úgy félvállról kézlegyintve feleltem, hogy bizonyára azért hallgat, mert nem tud semmit. „Tud az, alhadnagyi úr!” hangzott a felelet. „Saját szemével látta, amikor Csordás üttötte Szőregit”, vette át a szót egy másik. „Akkor éjjel kártályozott a Sütő-féle korcsmában s amikor hazament, útközben látta az esetet” füzte tovább egy harmadik. Eleget hallottam. Néhány perc múlva elköszöntem s felkerestem Vértes kovácssegédet. Vértes György a feltett kérdéseimre ijedten mentegődni kezdett, látszott rajta, hogy fél Csordástól. Bátorítani kezdtem, felvilágosítottam, hogy nincs mit félnie, biztatólóg megígértem, hogy Csordással szemben a csendőrség meg fogja védeni. Ez hatott rá. Elmondta, hogy a kérdéses éjjelen két óra tájban hazamenőben a jelzett úton és helyen, mintegy 20 lépés távolságból tompa ütések és dobbanások hangját hallotta. Megállt, a hangok felé meresztve szemeit, egy

férfialak bontakozott ki az éj homályából. Nem akart vele találkozni, a sötétség leple alatt letért az útról, az út árkába meghúzódva lefeküdt s onnan figyelte az úton álló férfit, aki lábmozdulataiból ítélve, valamit rugdosott. Pár perc múlva egy szembejövő kerékpáros közeledett, akit az illető meglátott, helyét elhagyta s visszafelé jövet, tőle mintegy 5 lépés távolságban anélkül, hogy őt észrevette volna, az útról letért és a vetéseken áthaladva a sötétségben eltűnt. Az illetőben Csordást határozottan felismerte. A kerékpáros kerékpárjáról leszállott, a földre hajolva valamit szemlélte, majd pár perc múlva tovább folytatta az útját. Mellette elhaladva, felismerte benne Baka Bálint forráskuti lakost, akinek Csordást szintén látnia kellett és valószínűleg fel is ismerte. Baka azon a helyen, ahonnan Csordást távozni látta, a Szőregi hulláját találta. Ezt több helyen bizalmasan el is beszélte, annak adva kifejezést, hogy Szőregit csakis Csordás üthette agyon. Nyiltan azonban nem merte hangoztatni, mert félt a veszedelmesnek ismert Csordás bosszújától.

Vértes állítása alapján felkerestem Baka Bálintot, aki Vértes bemondását mindenben megerősítette. Csordást határozottan felismerte. Eddig a bosszútól való félelmében nem mert tanúként jelentkezni.

A nyomozást ezzel befejeztem. Az újabb eredményt a kir. ügyészségnek bejelentettem. Ezek az újabb bizonyítékok most már eldöntötték a gyanúsított sorsát: a szegedi ítélőtábla folyó évi március hó folyamán, a még mindig szabadlábon volt Csordást 12 évi fegyházra ítélte.

A szakértő is ember, ő is tévedhet. Ha a szakértői vélemény helytálló, úgy beleilleszkedik és összhangban áll a nyomozás többi adataival, ellentétnek nem szabad mutatkoznia. Ha ellentét látszik, valahol hiba van, vagy a szakértői véleménynél, vagy az egyéb adatoknál. Utána kell nézni. Ebben az esetben is ezt tette a nyomozás vezetője. A gépkocsi elgázolásra vonatkozó véleménye ellenmondott az összes többi adatoknak, de különösen annak, hogy a hullán a gummiabroncs nyoma egyáltalán nem látszott. Ha gépkocsi megy keresztül valakinek a felsőtestén, akkor a gummiabroncs nyomainak a ruházaton, különösen a fekete színűn, sőt gyakran a testen is meg kell látszania. Ezek a nyomok rendszerint annyira élesek, hogy belőlük már számtalanszor meg tudták állapítani még a gummiabroncs gyártmányát is. Igen helyes volt tehát, hogy a nyomozást vezető a hibát a szakértői véleményben kereste és ezért kitarított eredeti feltevése mellett. Az eredményt ennek köszönhetette.

Az eset egyébként élénken rávilágít azokra a nehéz viszonyokra, amelyekkel a csendőrnek a mi működési területünkön meg kell küzdenie. Ezek között első helyen a falusi népnek a tanuzástól való félelme áll. Az a csendőr, aki jó ismeri a viszonyokat, ezzel a nehézséggel is meg tud küzdeni. Ha nem sikerül adatokat kapnia helyben, ma és szolgálati kikérdezés útján, úgy meg kell próbálnia távolabb, holnap és barátságosabb beszélgetések keretében megszerezni azt, amire szükségünk van. Csak csüggedni nem szabad. Ilyen helyzetekben gyakran a polgári ruhás nyomozó is jó szolgálatokat tehet, aki szolgálati minőségének elhallgatással a falusi emberek bizalmát megnyerheti és sok olyant tudhat meg tőlük, amit azok a csendőrnek talán sohasem mondtak volna el.

lenes nyugállományba meghagyattak: *Hajdu Gyula III.* kerületbeli th. Névváltoztatások: *Schultz (Schulez) Károly* szds. családi nevét „*Sásdy*”-ra, *Stenta Oszkár Henrik* szds. „*Kökény*”-re, *Saliga János* th. „*Sándorfi*”-ra, *Keller György* th. „*Kellei*”-re, *Tarabó István* törm. „*Tavas*”-ra, *Szucsinszky Mihály* örm. „*Szegedi*”-re, *Smauer (Schmauser) József* örm. „*Nemeshangy*”-ra, *Perger Mihály* törm. „*Pálfalvi*”-ra, *Pisovics József* alhdgy. „*Pozsonyi*”-ra, *Reider József* örm. „*Réti*”-re, *Francz Mihály* th. „*Konyódi*”-ra, *Sifter Ferenc* th. „*Sümegei*”-re, *Padlovics Imre* th. „*Pozsgai*”-ra, *Lup István* th. „*Lugosfalvi*”-ra, *Sarvajcz Antal* örm. „*Sárvári*”-ra, *Parocsik Mihály* törm. „*Pinczés*”-re, *Panker József* th. „*Patakfalvi*”-ra, *Valich Lipót* alhdgy. „*Várkonyi*”-ra, *Ruzsinszky Miklós Pál* örm. „*Zalavári*”-re, *Lang János* th. „*Lengvári*”-ra, *Vincziczki Imre* örm. „*Várnagy*”-ra, *Viznyiczky János* törm. „*Várnai*”-ra, *Szura Ferenc* törm. „*Sziklós*”-ra, *Misik József* törm. „*Majoros*”-ra, *Kránitz Pál* th. „*Körmendi*”-re, *Szollár János* törm. „*Szentirmai*”-ra, *Kuklek Imre* th. „*Kallós*”-ra, *Mváczek (Mváczik) János* th. „*Bakonyi*”-ra, *Visnyovszky József* törm. „*Véradi*”-ra, *Kampf Antal* törm. „*Kövári*”-ra, *Kreinciker Lajos* örm. „*Kövágó*”-ra, *Kracsó Bertalan* örm. prb. cs. „*Karácson*”-ra, *Schwella Ferenc* örm. „*Sólyom*”-ra, *Gerzsányi Ferenc* törm. „*Gémesi*”-re, *Jánó István* cs. „*Kerekes*”-re, *Bándli (Bándl) Péter* th. „*Bándi*”-ra, *Luft József* cs. „*Laczkó*”-ra, *Pósán Ferenc* törm. „*Polgári*”-ra, *Lender Hugó* törm. „*Vánosi*”-ra, *Pivarczy (Piváros) Antal* th. „*Pálosi*”-ra, *Koltka János* örm. „*Kisbán*”-ra, *Gurály János* örm. „*Nyitrai*”-ra, *Popovics Ferenc* törm. „*Perlaki*”-ra, *Hersits Mihály* th. „*Helényi*”-re, *Gyula István* törm. „*Gyók*”-ra, *Szarka Amb-rus* prb. cs. „*Seregélyes*”-re, *Makács Lajos* cs. „*Molnár*”-ra, *Kampf (Kampf) Ferenc* törm. „*Kövári*”-ra, *Korcok György* törm. „*Kéti*”-ra, *Lojda Antal* törm. „*Lajtai*”-ra, *Rechart Ferenc* örm. „*Rónás*”-ra, *Dedics János* th. „*Dombi*”-ra, *Sze-recz József* törm. „*Tihanyi*”-ra, *Konrad János* örm. „*Kövári*”-ra, *Hartmann Antal* törm. „*Hargitai*”-ra és *Szuhánszky Pál* örm. „*Nyírfalusi*”-ra változtatta át. — A csendőrelégység a fehér szarvasbőr, a kötött tábori barna téli és kötött tábori barna nyári kesztyűket a tömeg terhére, míg a fehér kötött és tábori barna juhőr kesztyűket a sajátjából szerezhetheti be. A zsávolnyuhát a rendszeresített cikkek sorából törölték. — A budakeszi „*József főherceg Szanatórium*” betegszállító autójának használatát megszüntették. A csendőrségi egyének beutalásuk és fogyatéka jutásuk alkalmával az igénybevett autóbuss költségeire 1 P 36 fillér viteldíjat felszámíthatnak. — Az elhalt nőten csendőrelégység tömegvagyonát az esetleges kincstári tartozás levonása után, mint hagyatékot, a hagyaték tárgyalására hivatott bíróságnak kell beszállíthatni, nőskönl pedig nyugta alapján a közvetlen hozzátartozóknak kell kifizetni. — A lövői őröt július 15-ével a soproni szakaszparancsnok alárendeltségébe utalták át. — A tatabányai szakasz és őrök Tóvárosra költözött. A II. kerület területén levő Mesterházán 6 főnyi létszámúnal különítmény állott fel. A VI. kerület területén levő Konyári sóstófürdőn 4 főből álló furdőkülönítmény létesült. — A közúti forgalomban résztvevő gépjárművek megvizsgálása, új rendszám-táblával és igazolólappal való ellátása, továbbá a pótkocsik megvizsgálása és nyilvántartásba vétele tárgyában kiadott rendelet végrehajtásánál követendő eljárás. — A téglaverésnél foglalkoztatott fiatalokruák és nők részére 11 órai éjjeli pihenőidőt kell biztosítani. — A Balatonban 7 napnál rövidebb ideig horgászó külföldiek halászejgé és az ily halászejgyi ítélete. — Az összes belföldi rendszám-táblával ellátott gépjárműveket közúti adóbélyeggel kell ellátni. A látott gépjárműveket közúti adóbélyeggel kell ellátni. A kivételeket, továbbá a büntetőrendelkezéseket a rendelet feljósorolja. — A m. kir. belügyminiszter Gyógyósz határához tartozó mátrai szanatórium és Mátraháza-szálló lakott hely nevét „*Mátraháza*” névben állapította meg. Bekölcse nagyköz-ség kisközéggé fejlődött vissza. — A gödöllői csendőralakuság július és augusztus hónap postafiókókat kaptak. — „*Az önképző altiszt irányítójára a magánéletben*” című könyv altisztek számára az önértékelés és társadalmi szokások kérdéseiben nélkülözhetetlen ismereteket tartalmaz. Ára 6 P. és postaköltséggel. Megrendelhető: Deményi Antal Budapest, I., Honvédelmi minisztérium.

Eladó: 11 darab, 1926. évbéli kiadású, polgári iskolai, IV. osztálybeli tankönyv. A könyvek ára 15 P és portóköltség. Eladja: *Kertész Mihály* törzsrörmester, Erdőcsokonya.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Várfai (Vlahina) Mihály polgári altiszt, Budapest, I., Böszörményi-út 21 (Csendőralaktanya) vagy Fekete Imre ny. törzsrörmester, Kunszentmiklós. Árak és munkadíjak: szép, új, dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad áttányomtatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megejmett és választékkal ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábasan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírással hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A kéziratok fogalmazási átészololásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, a törlésnek és kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros írnnal: „Szószertint közlését kérem!” — A cikkek nyomdai korrektúráját mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda Igazgatóságától (Budapest, VI., Róza-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdéses teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Hozzánk intézett levelek tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld nekünk, kísérelje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyegyet tehát felesleges beküldeni. — Jelégül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrségi Lapok” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az allami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományi tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megjelölni, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.312. számú postakártyaképző társaságunk címére befizetni. — Szerkesztőségünk órák naponta 8—14 óráig. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a

Csendőrség

a TRIBON-nál vásároljanak!

Budapest, VIII., Üllői-út 14. el.: J. 392-85 és 312-57

Kedvező fizetési feltételek.

Egyenruhászövetek, bélelésaruk, női és férfi fohórnok, selyem, kötött- és szövöttfűru, kesztyű, harisnya, paplan, cipő.

szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bűszörményi-út 21. szám.”

V. L. ny. alhadnagy, Békés. Csendőrségi zöld ágytakarót a „Soproni Szőnyeg és Textilművek R. T.” cégnél (Budapest, V., Zrinyi-utca 12. sz.) lehet beszerezni.

Tavaszi. Olvassa el az 1931. évi 11. számunkban Orbán László százados úr cikkét, az minden vonatkozásban pontos felvilágosítást nyújt az igényjogosultsági bizonyítványok kérdéséről. A levelében említett kérdésre a választ az említett cikk második hasábján találja meg.

Beregszászi árvák. 1. Ha a gyermekek magyar állampolgárok s ezt újrachonosítási, vagy visszahonosítási okmánnyal is igazolni tudják, akkor más állam nem kötelezheti őket katonai szolgálatra. 2. Magyarországon igen. 3. Már az aránylag magas iskolai végzettségük miatt is kétséges, hogy a csendőrséghez bejuthassanak, de a helyzet különben is az, hogy csak a katonai szolgálatból leszerelő s önként jelentkező, kiváló anyagot vesznek fel csendőrségi próbaszolgálatra, közvetlenül a polgári életből, katonai szolgálat nélkül tehát nem. A honvédséghez viszont 21. életévük betöltése előtt nem jelentkezhetnek.

Tiszavirág. Az 542.903/5—1920. sz. H. M. rendelet értelmében a negyedévenként felvett becslési-jegyzőkönyvek közül az év végén felvetteket az osztályparancsnok, a többi jegyzőkönyvet a szármáyparancsnok hagyja jóvá.

Szebb jövő. A szabadságot elvileg ott kell eltölteni, ahová az érdekelt kérte. Ha valaki ettől bejelentés nélkül eltér, szabálytalanságot követ el. Ön szerint megoldható a kérdés úgy is, hogy a szabadságon levő csendőr a be nem jelentett címét a bejelentett hely szerinti hozzátartozóknál hagyja s így ezeken keresztül szükség esetén megtalálható, ez a gyakorlatiasnak látszó megoldás azonban általánosság válna esetén egyértelmű volna a rendetlenséggel és zűrzavarral. Ha tehát valakinek szabadság közben jut eszébe, hogy be nem jelentett helyekre is elkívánkozik, jelentse azt be az előjáró őrsparancsnokának szolgálati jegyen azzal, hogy mettől-meddig fog az illető helyen tartózkodni és mi a pontos címe. Ez nem nagy munka s a rend így biztosítva van.

Fontos. Már hogyan lehetne csendőr rendfokozatú egyén is közgazdálkodásvezető? A Cs—20. utasítás I. fejezet 7. pontja szerint „a gazdálkodásvezető csendőrt, vagy próbacsendőrt bajtársai választják”, tehát szükség esetén még próba-

csendőr is lehet gazdálkodásvezető. A közgazdálkodásban rendfokozatra való tekintet nélkül minden részes tagnak egyenlő jogai vannak, mert egyenlő az alaptőke, a napibetét, közös a kockázat és közös a részesedés.

Somogy. A budapesti Hungária-körúti honvédkórháznak van fül-, orr- és gégeosztálya. Legjobb, ha az érdekelt személyesen hozza fel a gyermeket.

Temesvár. 1. Ha a járőr idegen őrsre érkezik, az őrs-állomást és az időt a járőrvezető vezeti be a szolgálati lapba s a bejegyzés helyességét az őrsparancsnok vagy helyettese a II. 5. rovatban aláírásával igazolja. 2. Régi magyar neve van, István özvegye Pruner Erzsébet és fiai: András, István az 1754—55. évi nemesi összeírásakor Komárom megyében igazolták a nemességüket. Ennek a családnak azonban ipszilonos a neve, az öné is az lehetett.

Határozott. 1. A tábornernagy rendfokozat a mai honvédség szervezetébe nincs beállítva, csak a gyalogsági és lovassági tábornoki. 2. Vezérezeredes sincsen, csak a világháború idején volt. Rendfokozati jelzése: ezüstkoszorúval körülvetett három csillag. 3. Az intelligencia értelmi fokozatot, természetes tanulmányoságot jelent, ezt tehát megtanulni, elsajátítani nem lehet, mert mindenkivel veleszületik, különböző mértékben. A műveltség ezzel szemben azt jelenti, hogy a tudományok és különböző ismeretek terén kinek milyen a tájékozottsága, tudása. Lehet tehát valakinek az értelmi foka — intelligenciája — igen magas, de kevés hozzá a műveltséget jelentő tudása, viszont az is lehet, hogy valaki sok mindenfélét összetanul — tehát műveltnek mondható —, de a tanulással elsajátított ismeretek egyéni alkalmazásához, felhasználásához és áttekintéséhez gyenge az értelmisége, illetve az intelligenciája. Előfordulhat tehát, hogy írni-olvasni nem tudó pásztorembernek magasabbfokú természetes intelligenciája van, mint annak például, aki, mondjuk, a négy középiskola vizsgáin nagy verejtékesen, sok magolással átvégződött. Talán legjobban megérti a különbséget, ha azt mondjuk, hogy intelligens (értelmes, tanulékony) állat van (ló, kutya, elefánt), de művelt állat nincs. A mindennapi életben azonban az „intelligens” és a „művelt” jelzőket többé-kevésbé együttesen szokták valakire alkalmazni. 4., 5. Most már legénységi egyének is kérhetnek i-vel végződő nevet minden különleges feltétel és indoklás nélkül. A levelében felsorolt nevek meglehetősen színészi hangzásúak. Kap azoknál sokkal jobbakat, i nélkül is.

777. A kötelező leteltét elvileg mindenkinek meg kell várnia, ha azonban igényjogosultsági igazolvány alapján valaki polgári állást kap s annak elfoglalása határidőhöz van kötve, a minisztérium kivételesen engedélyezi a kötelező letelte előtt való leszerelést. Nem ez a kérdés nehezebbik és fontosabbik része, hanem az, hogy hol lehet manapság polgári állást kapni?

Csorna. Neve nem magyar hangzású. Ha valaki a nevét megváltoztatta, régi nevét nem kérheti később vissza. Egész kivételesen indokolt alapon az utóbbi harminc év alatt ez csak egyetlen egyszer lett engedélyezve. Ha a nemességét igazolja, ezzel természetesen egyidejűleg az előnév használatára is engedélyt kap. Nemesi előneve különben nincs minden nemesi családnak. Az igazolt nemesi előnév a megváltoztatott név mellett is használható. Az igazoláshoz be kell szereznie a születési és házassági okmányokat egészen addig az ősig, aki annak idején a nemességét igazolta. Az illetékes vármegyei levéltárakban található okmányok, amelyek a család nemességét igazolják, ezeknek az okmányoknak a másolatai azonban csak akkor bizonyító erejűek, ha az eredeti okmányok 1848 előtti időből valók.

B. H. I. 1. ca. ő. Bp. h. k. Nem lehet eligazodni azokon a dolgokon, amiket a levelében felsorol s amelyek között egészen képtelen és valószínűtlen állítás is van. Félévszázad alatt még nem fordult elő a csendőrségnél és nem fog előfordulni újabb félévszázad alatt sem, hogy valakinek a büntetési lapjában olyan fenytést tartsanak nyilván s hozzá még egyszerre három, amit csak úgy költöttek, anélkül, hogy az érdekelt csendőrnek arról tudomása lett volna. A fenytéscsoket az érdekelttel kihallgatáson közlik és kitiltetik,

Ezer év magyar vitézi tetteit
fonja koszorúba az a hatalmas díszmű, mely

„A MAGYAR KATONA”

cimen ezer oldalon a magyar hadak és a magyar katonák hősiességét magasztalja a történelmi adatok ézeivel. A több mint ötszáz képpel, térképpel és színes melléklettel díszített gyönyörű kétkötetes műhöz Horthy Miklós kormányzó, József kir. herceg és Gömbös Gyula miniszterelnök írt ajánló sorokat. A lelkes, hazafias hangon megírt mű szerzői Pilch Jenő, Gyalokay Jenő, Berkó István ezredek és Markó Árpád alezredek.

A mű ára 40.— pengő.

Megrendelhető a Franklin Társulatnál (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) 3 pengő havi részletfizetésre is.

Katonai kitüntetések
Tudjelvek (miniatúra)
Katonai ezalagok
Tűzornánice egyenkénti jelvények
Mindennemű érmék

Morzsnányi Józsefnél
Budapest, IV., Eskü-út 5. sz. Telefon 822-17

más eset nem lehetséges. Különben mindazt, amit nekünk megírt, az illetékes kerületi parancsnokságnak, vagy ha már lezerelt, a belügyminisztérium VII. c. osztályának beadványban tudomására hozhatja s kérheti a kivizsgálást is. Abban bizonyos lehet, hogy semmiféle panasz elintézés nélkül nem kerül irattárba, nyilvánvaló valótlanságot azonban ne írjon, mert abból csak kára lehet.

58.135. 1. A Szolgálati Szabályzat I. Részében kifejezetten a csendőrséget a következő pontok érintik: 64/3—a., 66/3, 67/1, 67/3, 313, 315/2, 323, 365/1—c., e., 365/2, 400, 527—6, 664/7, 698/1, 699. Ezek a pontok felöllelik azokat a közvetlen kapcsolatokat, amelyekben a csendőrség és honvédség tagjai és parancsnokságai egymással állanak. 2. A „csendőror” rendfokozatú egyének rendfokozati jelzésében a sárge selyempasozomány semmit sem jelent. A régi alörmesteri rendfokozatnak ittfefejezett csökevénye. A hovédséggel való viszonylatban a „csendőror” rendfokozatú egyének a szakaszvezetővel egyenrangúak.

Vasútügyelet. A szolgálatban álló csendőrorjárörnek csendőrségi előjáróival való találkozása és szolgálati érintkezése, ha a nyilvánosság előtt folyik le, mindig közfgyelem tárgya. Ha tehát pl. az előjáró a járörrel vasútállomáson, vásárügyeleten, község utcáján stb. találkozik, a közsönség a járör magatartásából, katonás viselkedéséből, az előjáróval szemben tanúsított tisztességtudásából, a jelentkezés stb. módjából a csendőrség általános rendjére és fegyelmére következtet. Ilyen esetben fokozottan kell tehát vigyáznunk az előirt katonai külsőségek betartására és a kemény, katonás viselkedésre. Nincs csúnnyább látvány, mint egy ügyetlen, vagy tohonya csendőrorjárör, amely immel-ámmal tiszteleg, valahogy jelentkezik s aztán elbotorkál. Ne feledjük, hogy ma a polgári férfilakosság nagy része katoná volt és van szeme hozzá, hogy egy szempillantással megállapítsa a csendőrorról, hogy mint katoná, mennyit ér. Amilyen szívesen gyönyörködnek az emberek a jömegjelenésű s kemény, katonás felépésű csendőrorban, úgy megmosolyogja a ficsurosán nyegle, vagy az ügyetlen megjelenésű csendőror még a négyhetes újonc is. Ezért nagyon helyeseljük az ön eljárását, hogy azonos rendfokozatú helyettesét erélyesen rendreutasította, mert nem tanúsított önnel szemben olyan kemény, katonás magatartást, amelyet nemcsak önnek, mint parancsnoknak a tekintélye, hanem a testület tekintélye is megkövetel. Az érzékenykedéssel ne törődjék semmit; ha a helyettese öreg csendőror és jó csendőror tartja magát, viselkedjék annak megfelelően s ne adjon okot kifogásra.

Orvosfőnök, Szombathely. Az 1931/31. és az 1932/3. számokból tartalékpéldányunk nincs, a többi elküldöttük.

Tisztázát. Minden írógépet rendszerint háromféle sor-távolságra lehet beállítani. Az első, legszorosabb sor-távolság úgy adódik, hogy a sorváltó csak körülbelül egy betűtávolságnyra fordítja tovább a hengert s így az új sor közvetlenül az előző alá kerül. Az úgynevezett kettes sor távolságnál (amelyet a Csüsz. 6. pont 3. bekezdése előir), a henger annyit fordul, hogy két sor között még egy harmadik is elierne, a hármastávolságnál pedig a sorok olyan távolságra esnek egymás alá, hogy minden két sor közé még másik kettő beférne. A csendőrségnél azért van előirva a kettes távolság, mert egyes sor-távolság mellett az írás túltöltés, túlsürü, a sorokat nehéz követni s a következő sorra való átmenetnél az ember könnyen elveszíti a folytatást; az ilyen írás olvasása fárasztó. Hármastávolság már sok és csak felesleges papírpazarlásra vezet. Negyedéves tisztázatókat is kettes sor-távolsággal kell írni.

Lobogó. A lobogó és a zászló között az a főkülönbség, hogy míg a zászló szövete a zászló rúdjáróra rá van szögeztve, addig a lobogónál nincsen a szövet a rúdhoz hozzáerősítve, hanem a rúdhoz erősített zsinórhoz és azon felhúzható és leereszthető. Hajókon kizárólag lobogókat szoktak használni. Épületeken vagy lobogókat vagy zászlókat. A lobogók rúdja állandóan rajta van az épület tetején vagy az oldalán a falon, a zászlót rúdjával együtt ablakon vagy padlástyukon szokták kitűzni. A „fellobogózáson” úgy a lobogó felhúzása,

mint a zászló kitűzése is értendő, mert a magyar nyelvhasználat csak ezt a kifejezést ismeri épületeknek lobogókkal vagy zászlókkal való feldíszítésére. Felzászlózást nem szoktunk mondani, habár legtöbb esetben zászlót és nem lobogót használnak.

Vadászeb. A Szut. bevezető rendelkezése meghatározza, hogy az utasítás rendelkezései szempontjából kit kell „csendőror” alatt érteni: a rangosztályba nem sorolt havidíjásokat és az altiszteket, hacsak valamely kivétel kifejezetten nincs megállapítva. A csendőrtisztek személyes magatartására vonatkozóan ugyanazok a szabályok mértékadóak, amelyek a honvédség tisztjei számára érvényben vannak. Miatán pedig a honvédség tisztjei számára sem a lovaglóbottal, sem pedig az ebbel való megjelenés nincsen megtiltva, természetes, hogy ezt a tilalmat csendőrtisztekkel szemben sem lehet felállítani. A Szut.-ra való hivatkozás nem helytálló. A legénységnél sem egyéni okokból, hanem közbiztonsági természetű megmondolásokból folyóan lett a hot vagy korbács hordása, illetve a közbiztonságilag idomíthatlan ebbel való megjelenés megtiltva; tiszttekrél, akik a végrehajtó szolgálatban személyesen nem vesznek részt, ezek a megmondolások nem állanak fenn.

Balassagyarmat. 12. 1. Bár a Szut. 68. pont 3. bekezdése csak azt a szolgálatot foglalja a „felszólított” szolgálat fogalma alá, amely csak bírósági vagy hatósági felhívásra (megkeresésre) vezényelhető, természetes azonban, hogy a parancsra vezényelt szolgálatot is ide kell sorolni. A lényeg az, hogy az őrsparancsnok a szolgálatot nem saját elhatározásából „hivatból”, hanem valamilyen rendelkezésre, felszólításra vezényli. Hogy ez a rendelkezés formailag felhívás, vagy parancs, az a szolgálat jellege szempontjából mellékes. Az utasítás azért említi a 68. pont 3. bekezdésében csak felhívást, vagy megkeresést, mert szabály, hogy a felszólított szolgálat alapját az 521., 522., 523., vagy 529. pontokban felsorolt hatóságnak vagy bíróságnak a rendelkezés (megkeresése) alkossa; előjáró csendőrorparancsnokság közbiztonsági vonatkozású rendelkezést csak igen kivételesen s akkor is — mint a kérdés tárgyát képező esetben — többnyire csak hatósági kezdeményezésre adhat ki, mert a csendőrorparancsnok az őrsnek csak katonai előjárója, de hatósági intézkedési joga nincsen. 2. Az elhelyezési kimutatás jegyzet rovatában feltüntetett „Kpr.” jelzés azt jelenti, hogy az illetőnek kerékpárja van, niunt ahogy például a másik csendőrornek (Bekó őrmesternek) szolgálati ebe van. Az, hogy kerékpározni tud a csendőror, a minősítvénybe való bejegyzés. 3. Nincs meghatározza, hogy utánportyázás esetén mennyit kell az őrsparancsnoknak az illető őrsjáratból lepor yáznia. ahhoz, hogy a szolgálatot utánportyázásnak lehessen beszámítani. Ha ugyanis az őrsparancsnok a járört már a harmadik-negyedik tereptárgynál utólerte és azt ellenörizve, három-négy óra mulva már be is vonult, ezt nem lehet teljes utánportyázásnak, hanem csak rendes ellenörzésnek beszámítandó, mert az utánportyázásnak ilyen módja ellenkezik a vonatkozó rendelkezés céljával és értelmével. Viszont azonban nem volna helyes az utánportyázást csak akkor elfogadni, ha az ellenörző a teljes őrsjáratot leportyázta, mert ez egyértelmű volna annak megtiltásával, hogy az ellenörző az ellenörzött járörrel személyesen találkozzék. Nézetünk szerint legcélszerűbb arra az álláspontra helyezkedni, hogy ha az ellenörző az őrsjáratnak legalább a felét leportyázta, a szolgálat utánportyázásnak, míg ha a felénél kevesebbet portyázott le, csak rendes ellenörzésnek számít. 4. Annak, hogy az ellenörző a térképoltvasást nem tartotta meg, nem kell a szolgálati lappon kifejezést adni, hanem csak azt kell beírni, ha megtartotta. Természetes, hogy térképoltvasási gyakorlatot csak akkor lehet tartani, ha az ellenörzés terepen történik; a pihenőszobában való térképoltvasásnak nincs semmi értelme, az az őrsön jobban és kényelmesebben meg lehet csinálni.

Kéziratok.

Jászfalussy. Úgyesen, szépen megírt kis elbeszélés. Ha szorgalmasan gyakorolja magát, még különöbeket is fog írni. Legfőbb előnye az írásának a természetesség, ezt tartsa is

Magyar csendőror

Boross József

egyénruházati intézetben megbízható minőségű árukát a legolcsóbban vásárolja. Összes nyomatványok és íráseszközök kaphatók.

Kedvező áron áron áron

Budapest VIII., Baross-tér 6.

Kérjon díjlanl díjlanl díjlanl

meg. Úgy írjon mindig, mintha azt, amit leír, elbeszelné. Közölnünk azonban mégsem lehet, két okból. Első az ember leütése, ami végeredményében mégis csak bűncselekmény, a második pedig, hogy semmiképpen sincsen megindokolva, miért hurcolta vissza Önt az erdőbe az oláh, akivel útközben találkozott. Ezt az olvasók se értenék; az egész elbeszélést át kellene alakítani, de akkor meg elveszítené az eredetiségét. Próbálkozzák olyan történettel, ami a csendőréletről van mérvre.

L. L. th. Kistelek. Szépen kidolgozta a tervezetét s van is benne egy-két helyes megjegyzés, de az egész cikket és az ahhoz tartozó mintát nem közölhetjük, mert nem éri el vele a főcél: a munkamegtakarítást és a papírral való takarékosságot. A mintában mindössze 10 főt vett létszámként s a havifüzeté mégis kétoldalas, nem kisebb semmivel, mint a jelenlegi s a vezetése sem jár kevesebb munkával, legfeljebb, hogy a bevonulást Ön is egy rovatba vezeti be a kivevényléssel, a Hollódy alezredes úr rendszere szerint. Hogy mit melyik rovatba írunk, a lényeg szempontjából mellékes alakság, a fontos az, hogy kevesebbet kelljen írni, mint a mostani havifüzetbe s papír is kevesebb kelljen hozzá, az Ön mintájából pedig éppen ez hiányzik. A mai havifüzet nagyságában készült mintájának két teljes oldalán (illetve a nevekkel együtt négy oldalán) mindössze négy napot tárgyal. Ez, tíz főnyi létszám mellett túlsok, egy hónapozat 28-30 oldalra lenne szüksége. Munkáját, mely egyébként dicséretet érdemel, kivánsága szerint továbbítottuk.

Cs. M. th. Kisújszállás. Csoportképet csak valamilyen eseménnyel vagy aktualitással kapcsolatban közölhetünk. A beküldött felvétel Önöknek mindig kedves emlékük lesz, de a nyilvánosság szempontjából nincs érdekessége. Gratulálunk a szép családjához!

Arad. Nem alkalmas a közlésre, mert a járőr feltevéseit a tények később igazolták ugyan, de a feltevésekre nem volt meg a kellő alap. A ló akkor is ugrálhat és ficánkolhat, ha valaki a hátán ül, sőt lovasát a vetések közé is beviheti. Nem csak utólag született-e meg a következtetés?

P. L. I. cs. őrm. Polgár. Rossz vers.

Virradatvárók.

Írta: TÖRÖK SÁNDOR.

(3)

Gábor elmézt felette utálkozva s zsebredugta a magát. A kis ember ott maradt és nézte azt a levegőben maradt jobbkezét. Leengedte. Nézett, nézett utánuk. Julist nézte, Bede Julist, ahogy ment délcegen, egyenesen, a szép szál párja mellett, nézte, ...nézte, az a visszaesett jobbkeze ökölbeszorult s a fekete szemében szennyes indulatok kavargtak. Befordultak a sarkon, de ő még mindig ott állott. Egy ocsmány szitkot morzsolt szét a foga között s bement az irodába.

IV.

A végzetes Trianon megszületett s Bukarest, a nagy lehetőségek városa, egyszerre máról-holnapra egy hatalmas birodalom fővárosa lett. Bukarest — ez az utolsó kapu a Kelet és Nyugat között — fénykorába csöppent. Furesa város volt mindig. Összevegyült benne a Nyugat felszínéről lelopkodott. Összekapart máz Kelet maradi piszkával, s míg főuteáján, a Calea Victorieien lilára festett nők és parfümöktől messze illatozó férfiak hullámanak fel-alá a ragyogó kávéházak előtt az aszfalton, addig tizenötpercnyre onnan szűk

Hol vásároljon a csendőr?

Férfi szövet
Női szövet
Fehérmű
Női kabát
Női ruha
Vászonárúk

Füldőruha
Raplán
Takaró
Költőtáru
Hárisonya
stb.

Csak jó minőség, kedvezőfizetési feltétel!

Reform Ruházati R.-I.

Budapest, VI., Vilmos császár-út 5. szám

Árjegyzék minta díjtalan!

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R O N O S Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-I.
BUDAPEST, IV, ESKÜ-ÚT 3. (félem.)
(Eskü-út és Váci-utca sarok)
TELEFON: AUTOMATA 892-14
Fiókszűtel: PÉCS, Irgalmasok-utca 1. sz.
Mindennemű arany- és ékszer-
tárgyak, versenydíjak.
Ábraszertű ára ára 42 P, havi 7 Pengő
részteljesítésre.
Kívánatra árjegyzéket küldünk!
CORTÉBERT
ÉS PHÉNIX ÓRÁK
részteljesítésre kaphatók.

sikátorokban döglött állatok hullái között szabadtúznél ebédet főznek az asszonyok s a földön, hasonfekve, kockát vetnek a férfiak.

És eljött ez az esztendő, amelyben Bukarest eltátotta éhes száját, hogy magába habzsolja az ölébe hullott kinceseket. A vérkeringés megindult. A szélhámos kalandorok özöne indult Erdélybe és a Bánságba betölteni a közhivatalokat, elfoglalni a zsíros és még szabad lopással is járó állásokat, míg innen az árulók, a renegátok nem csekély csapata vetette rá magát Bukarestre zsebvágáni az elismerést, a kinevezéseket, — a judáspénzt.

Ebbe a forró üstbe cseppent bele Szombathy Gábor, kábultan az elmúlt esztendő eseményeitől és a maga vágyaitól. A dúsgazdag patriciusnak, Nicolescu Tódornak a telepén kapott munkát. Lakást vett a külső Grivita-utcában, a Hotel Nationálban s dolgoztatott csendesen.

Az első hét végén olyan dolog történt, ami messzire kiközkentette Gábort a beirányított csendes munkától.

Nicolescu Tódor hívatta. Nicolescu egyike volt a legrégibb bukaresti kereskedőcsaládoknak. A gyárat, melyben a művészi bútortól, búcsúra való festett fakanálig mindenféle munkát előállítottak, még az apja alapította.

Dolgozószobájában fogadta Gábort... Ravasz, szakállas arcán öröm futott át, ahogy végignézett a déceg legényen.

— Kedves Szombathy úr — rideg, üzleti hangon beszélt —, az állólámpa, amit ön tervezett Mindrigiu generálisék számára, annyira megtetszett a leányomnak, hogy szeretne egy ehhez hasonló lámpát a szalonjába. Természetesen nem ugyanilyet. Egy nőnek sose kelhet az, ami egy másik nőnek már megvan — vetette közbe s a hangja szelidebb lett —, a leányomnak vannak bizonyos egyéni ötletei s ezeket együtt kellene megbeszélniök. Kérem, keresse fel őt még ma hat óra tájban. Egyszermind közlöm magával, hogy ezután csak tervezni fog, ehhez képest a fizetését felelelem kétezer leivel. Vizontlátásra.

Gábor jó érzésekkel hagyta ott a gyáros szobáját s a beszélgetésnek igen nagy eredménye lett.

Még aznap levetette az eddig viselt szűk székelyharisnyát s rövid zekéjét. Fekete szalonkabátot, csikos nadrágot vásárolt készen egy bazárban.

Míg az új ruhát felvette, megbiztatta, megnyugtatta magát belülről: így nem mehetek el mégsem a Nicolescu-palotába, kivált, hogy most már tervező vagyok. Megszólnának.

Eltette a szűk harisnyát, a rövid zekét a hazulról hozott kis zöld katonaládába, amelyre az volt faragva ékes tulipánok közé: Szombathy Gábor köztitűz, 82-es gyalogezred. 1914. Aztán sorba jöttek a számok: 1915, 16, 17, 18, a köz-

vitéz fölé új apró betűk faragódtak: örvezető... káplár... őrmester... tiszthelyettes... sok nagy utat megjárt ez a kis láda, míg idekerült a Grivita-utcai Hotel Nationál emeleti kis szobájába, a rozzant rézágó alá s magába fogadta Szombathy Gábor sorsfordulásának ezt az első útjelzőjét, a háziszóttos „gúnyját”. Nem bírta nézni, lecsapta a födelét. A rövid zeke varrottas ujjá kimaradt, kifityegett a ládából, mintha hívna, intené: ne hagyj itt, Gábor, megbánod, Gábor, — rácsattantotta a lakatot s berúgta keményen az ágy alá.

Borbélynál beretválkozott. Kölnivizezték, szagosították, pomádézta, hagyta. Csak a pudernél intett a fürge legénynek elhárítóan a kezével, de aztán azt is hagyta.

Kicsinosítva, kikenve-kifenve, úgy állított be a Nicolescu-palotába délután hat órakor.

A portás már tudta, hogy jön. Nagy, világos, üveges terembe kalauzolta, ahol megváratták.

A kisasszonynak vendégei vannak.

Nicolescu Sylvia meglehetősen önálló életet élt. Külön lakosztályt tartott, ahol fényes zsürokat adott, vendégül látva a város előkelő fiatalóságát.

Két vagy három hölgy és egy úr mentek el előtte, aztán bebocsátották.

Nicolescu Sylvia nem volt egyedül. Az egyik nagy ablakmelyedésben a bátyja, Nicolescu Leon vitakozott egy fiatal huszártiszttel, míg a kandalló előtt egy idősebb úr ült, kezében teácsészévé.

Nicolescu Sylvia háttal állott az ajtóknak egy kis asztal mellett és teát készített. Gábor egy pillanattal állt az ajtóban zavartan. Akkor megfordult a leány és a leplezetlen csodálkozásnak egy halk kiáltása hagyta el ajkát.

Ezt nem várta. Ezt az elegáns urat. Az apja egy székely parasztfiúról beszélt, akinek kitűnő ízlése van, zseniálisan rajzol, gyönyörűen dolgozik, egyébként úgy jár, ahogy a többi parasztek.

Az egész társaság megmozdult. Sylvia csókra nyújtotta a kezét, Gábor bemutatkozott.

— Ön az a rajzoló, aki a Mindrigiuék lámpáját készítette?

— Én vagyok.

— Nahát, gratulálok.

A maga szeles módján rázogatta a kezét, szinte ugrálva körülötte, míg a bátyja le nem intette.

Nicolescu Sylvia tiszta megszemélyesítője volt az oláh szépségnek: középtermetű, karcsú, kekesfekete haja, pirossal aláfutott sápadtas arcot fogott körül, melyből szinte világítani lázottak az erős, fekete szemöldök alól kinyilazó szemek.

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képe tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valójában nemes tiszta gyapjút használ fel, csak ő tudja, hogy a szövetben belül milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árakban is csak az elsőkéztől** minden közvetítő dírtól mentesen, a posztógyártól közvetlenül történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, merékszábságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — lementellen **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kivánságra más mintáink is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN Posztógyár és Ruhagyár Rt.

Magyarországi katonai és tervű egyelőre posztógyár. Budapest, I. Lenke-út 117. Örmében 1922 óta 300 munkással.

KOZÁK ANTAL

Budapest, VIII., Üllői-út 58. sz.

Magyarország legrégebbi karművese. Készít, javít, díkkelés szak szerűen és jutányosan csendőrségi kárdokot. Árúlistával készséggel szolgál!

Csendes Cipőáruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön mértékostály! — Kódvezető fizetésű letelek! — A m. kir. államrendőrség, a M. A. V. és sz. mos. köz- és magánbizomány hivatalos szállítója.

Használjunk

Schmoll Pastát Magyar gyártmány

Agfa

a vezető fotomárka!

ISOCHROM-SUPERPAN

tekeres csomagfilm és lemez

Megbízható

szakácsnőket

csendőrségük részére közvetít
Elhetrező Intézet, Budapest, Baross-tér 6

Bemutatta őt a többieknek és teácsésztét nyomott a kezébe.

Míg ketten Sylviával a lámpatervet megbeszélték, a kandalló mellett üldögélő úr — egy kopaszodó, erősen sasorrú, kis kecskeszakállas ember — félrevonta Nicolescu Leont.

— Ki ez?

— Ez? Rajzoló a gyárban. Nagyon tehetséges és apának céljai vannak vele. Miért?

— Miért? Hány éves vagy? Huszonnégy. Én negyven... egynehány... Nem ismered a nőket, a saját nővéredet sem. Ennek az embernek nem szabad túlságosan közel férközi a házhoz.

— Ne légy neveltséges, öregem — nevetett a fiatal Nicolescu —, mit gondolsz? Most látja először. Egy lámpát kell neki csinálni, aztán kész. Apámnak nagy szüksége van rá, azt mondta.

A kopasz úr — Martineanu Valér — savanyúan mosolygott.

— Egy csöpp kenyérmorzsa ha beleesik terveink mézébe, vége az egésznek. Én nem mondom, hogy ez az ember az a kenyérmorzsa, de mindenesetre jó távortartani a kenyérmorzskákat a mézesbödöntől. Mindkettőnk érdekében mondom — tette utána s jelentősen intett a szemével.

A könnyelmű, fiatal Nicolescut furcsa szálak fűzték a ravasz és meggondolt Martineauhoz. Martineau a háború előtt egy ideig spekulált különböző nagy üzleteken az öreg Nicolescuval. Az üzletek váltakozó szerencsével jártak s míg az okosabb és higgadtabb Nicolescu öröklött vagyonát megtettezte, Martineanu teljesen tönkrement. Egyike volt azoknak a kétes egzisztenciáknak, akikről nem lehet tudni, miből élnek. Nagylábon élt, lóversenyezett, mulatókba járt a legtöbbször nem volt egyebe a rajta lévő ruhájánál. Egy vagyonnal tartozott volt üzlettársának, Nicolescunak és szorongatták másfelől is. Egyetlen remenysége volt s egyéb célját már nem is látta életének, — feleségül venni a Nicolescu Sylviát. A leány azonban bácsinak kezelte s csak éppen, hogy megtúrta, mint háziбарátot, s mint a bátyja öreg barátját. A fiatal Nicolescu feladata volt, hogy hajgát a kalandor felé hajlítsa. Apja többször kijelentette, hogy nem ad pénzt az ilyen ingenélőnek, de a fiú már sokkal jobban elmerült az éjszakai élet bomlasztó örömeiben és sokkal gyengébb jellemű volt, semhogy valami komoly munkába foghatott volna. Aljas szolgálataiért Martineanu pénzelt gyanús kártyanyereségeiből s egyéb tisztázatlan pénzekből. A leány szerette bátyját, de ebben az egyben hajthatatlan maradt. Martineau pedig minden rendelkezésére álló eszközzel, a vízbefúló ember kapkodó szívósságával, de hidegen és számító ésszel küzdött a lányért, akinek hozományából új életet kezdhet. Érthető tehát, ha beteges félelemmel vigyázott a leány körül lebzselő fiatalemberekre.

Míg a két cinkos beszélgetett, a főhadnagy — Stanca Dumitru — összeütötte a sarkantyúját és búcsúzott.

Sylvia felnézett a rajzlapról, amelynek girbe-gurba vonalaiból nevetve magyarázta, hogy milyen ernyőt akar.

— Isten vele, kedves Dumitru. — Egy pillanatra összevonta szemöldökét, aztán határozott hangon fordult a beszélgetőkhöz: — Valér bácsi — és elmosolyodott, Martineanu ugyanis dühöngött, ha bácsizta —, Valér bácsi, kérem, legyen olyan szíves és hagyjon magunkra. Olyasmiről lesz szó, ami magát úgysem érdekli.

(Folytatjuk.)

Fényképezési szakszolgálat
Hatschek Emil
Használj fényképezőgépek nagy választékban. Andrásy-út 13. Tel. 22-2-59

BÚTOR fertő, modern kivitelben, kényelmes részletek-fizetésre kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

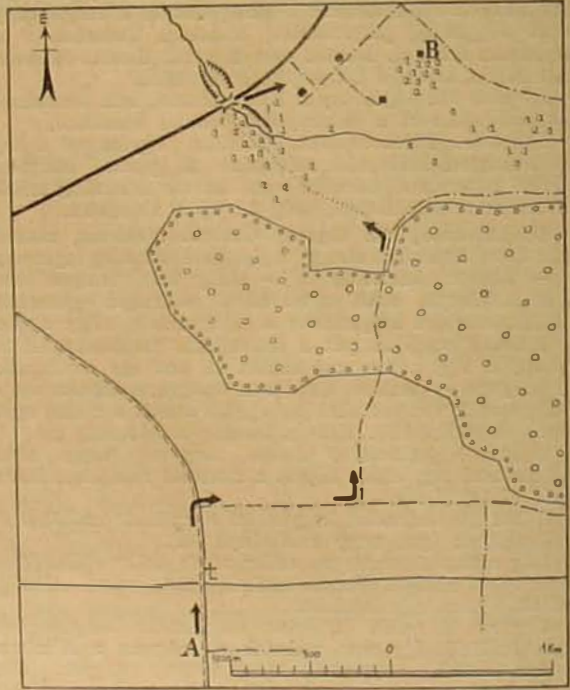
NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetést!

Pályázat.

Az A-val jelzett útelágazásnál álló nagyobb csendőrsztag parancsuoka a B-vel jelzett házhoz járőrt küld. Hogy miért, az a pályázat szempontjából mellékes. A terepet sem a járőr, sem a kiküldő parancsuok nem ismeri; az utóbbinak térképe van. A térképről megállapítja, hogy merre fogja a járőrt a B-vel jelzett házhoz küldeni. Ezt az útvonalat a vázlaton nyílakkal megjelöltük. Hogy a járőr merre menjen, a parancsuok szóval magyarázza meg a járőrvezetőnek. Ezt a magyarázatot szövszerint le kell írni, úgy, ahogyan a parancsuok azt a járőrvezetőnek elmondani.

Pályázatot csak a csendőrség legénységének egyénileg fogadjunk el. Határidő: augusztus 15. A legjobb pályázatot értékes aranyhegyű töltőtollal jutalmazzuk. Az eredményt a szeptember 1-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI.,
Rózsá-u. 111. — Felelős üzemvezető: Győry Adár.

Eredeti **STEYR**

WASSERFÄHRE

és **PUCH** kerékpárok a csendőrség részére legalkalmasabbak
Puch művek Rt. Budapest, VI., Lehel-u. 25

Pollák Rezső „ALBA” cipőarúháza
Székesfehérvár
Bőr- és lakó-sima zugsapcípők,
szinák, női és gyermekcipők
legjobb bevezetési forrása.
Kérjen képe árjegyzéket!